

သာမဏေကျော်
သြော်...မိတ်ဆွေ...
မိတ်ဆွေ...

သာမဏေကျော်
သြော်...မိတ်ဆွေ...
မိတ်ဆွေ...

သာမဏေကျော် ■ သြော်...မိတ်ဆွေ...မိတ်ဆွေ...

သာမဏေကျော်

မြေ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

ပါရမီ
စာပေ

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၀၂ ခုနှစ် မေလ၊ အုပ်ရေ ၁၀၀၀

အဖုံးပန်းချီ ဇော်မောင်

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် ၁၇၀/၂၀၀၂(၃)နှင့် စာမူ
ခွင့်ပြုချက်အမှတ် ၈၆/၂၀၀၂(၂)တို့အရ ဦးကင်ရှိန်
(၀၃၇၆၃)စန်းရောင်ရှိန်စာပေ၊ ၄/၁၇၇၊ မေခလမ်း၊ ဝေဘာဂီ
မြို့သစ်၊ မြောက်ဥက္ကလာက ထုတ်ဝေ၍ မျက်နှာဖုံးနှင့်
အတွင်းစာသားကို ဦးကျော်သင်း(၀၅၈၂၉) သံလွင်ဦး
ပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် ၁၄၈၊ ၅၁ လမ်း၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊
ရန်ကုန် က ပုံနှိပ်သည်။

တန်ဖိုး ၄၅၀ ကျပ်

ပါရမီစာပေ

၂၃၀၊ ၂၉ လမ်း(အထက်လမ်း)၊ ရန်ကုန်(ဖုံး ၂၅၃၂၄၆)
၂/၄၊ ကမ္ဘာအေးစေတီတော်မုခ်ဦးစောင်းတန်း၊ ရန်ကုန်
၂၉၅၊ ဈေးအရှေ့လမ်း၊ ထားဝယ်

E-mail: paramibk@myanmar.com.mm

မာတိကာ

၁။	အတုအစစ်ပြဿနာ	၅
၂။	အကျွမ်းမဝင်သင့်သူများ	၁၀
၃။	သားမိုက်	၁၅
၄။	သမီးမိုက်	၂၀
၅။	ညာဏ်မျက်စိ	၂၃
၆။	အကျည်းတန်နဲ့အလှ	၂၅
၇။	စိတ်ကောင်းရှိဖို့က အဓိက	၃၄
၈။	တန်ဖိုးဖြတ်လို့မရသူ	၃၉
၉။	မြင်ကွင်းမှတစ်ဆင့်	၄၅
၁၀။	စကားသံရဲ့စွမ်းအား	၄၈
၁၁။	ခိုရာ	၅၂
၁၂။	ညံ့သူ တူသူ သာသူ	၅၆
၁၃။	အမြတ်ထွက်ပါစေ	၅၈
၁၄။	မိတ်ဆွေတု မိတ်ဆွေစစ်များ	၆၁
၁၅။	ပျားနဲ့ခြံကို အတုယူ	၆၃
၁၆။	၄ ပုံ ပုံပါ	၆၄
၁၇။	ယူရုံသာ ယူတတ်တဲ့မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး	၆၅

၁၈။ နှုတ်ဖြင့်သာပြောဆိုနေတတ်တဲ့ မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး	၆၆
၁၉။ ချစ်ယောင်ဆောင်တဲ့မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး	၆၇
၂၀။ စည်းစိမ်ပျက်စီးကြောင်းမှာ အဖော်လုပ်တဲ့ မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး	၆၈
၂၁။ ကျေးဇူးပြုတဲ့မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး	၆၉
၂၂။ ချမ်းသာဆင်းရဲ အတူတူ မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး	၇၀
၂၃။ ဆရာသဖွယ် အကျိုးစီးပွားကို ပြောတဲ့ မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး	၇၁
၂၄။ ညှာတာသနားတတ်တဲ့မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး	၇၂
၂၅။ စီးပွားမပျက်အောင် သူတို့ကိုရှောင်	၇၃
၂၆။ ရှားပေမယ့် ရှိပါလိမ့်မယ်	၇၄
၂၇။ အသက်	၇၅
၂၈။ ပညာမျက်စိကန်းသူ	၇၇
၂၉။ လူအကြောင်း ပေါင်းကြည့်မှသိ	၈၁
၃၀။ ပညာရှင်ကို အထင်မသေးရ	၈၂
၃၁။ နတ်သား ၆ ဦးနဲ့ ဘုရားရှင်	၈၃
၃၂။ မိတ်ဆွေ	၈၅
၃၃။ ကုတ်နဲ့ကော်ထုတ်တောင်မှ	၈၆
၃၄။ မိတ်ဆွေနဲ့ ချမ်းသာဆင်းရဲ	၈၇
၃၅။ ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ	၈၈

အတု အစစ်ပြဿနာ

ကောသလမင်းမှာ အမတ်တစ်ယောက် ရှိပါတယ်။
အဲဒီအမတ်က ကောသလမင်းရဲ့အကျိုးကို ဆောင်ရွက်တယ်။
ကောသလမင်းအား ကျေးဇူးများတယ်။ ကောသလမင်းက
အဲဒီအမတ်ကို အလွန်အကဲ မြတ်နိုးတယ်။ ကျန်တဲ့သူတွေက
အဲဒီအမတ်ကို မနာလိုကြလို့ 'အရှင်မင်းကြီး၊ အဲဒီအမတ်ဟာ
အရှင်မင်းကြီးရဲ့ အကျိုးမဲ့ကို ပြုလုပ်နေပါတယ်' လို့ ကုန်း
တိုက်ကြတယ်။ ကောသလမင်းက အဲဒီအမတ်ကို လေ့လာ
စုံစမ်းတဲ့အခါ အဲဒီအမတ်မှာ ဘာအပြစ်ကိုမှ မတွေ့ရပါ။
'ငါဟာ ဒီအမတ်ရဲ့ ဘာအပြစ်ကိုမှ မတွေ့ရဘူး၊ ဒီအမတ်ဟာ
မိတ်ဆွေအစစ်လား၊ အတုလားဆိုတာကို ဘယ်လိုလုပ် သိနိုင်
မလဲ' လို့ တွေးတယ်။ 'ဒီပြဿနာကို ဘုရားရှင်မှတစ်ပါး
အခြားသူဟာ မသိနိုင်၊ ဘုရားရှင်ထံသွားပြီး မေးမယ်' လို့
တွေးကာ နံနက်စာစားပြီး ဘုရားရှင်ထံ သွားတယ်။

‘မြတ်စွာဘုရား၊ ဒီလူဟာ မိတ်ဆွေအစစ်ပဲ၊ မိတ်ဆွေ
အတုပဲ ဆိုတာကို ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သိနိုင်ပါမလဲ ဘုရား’

‘ကောသလမင်းကြီး၊ ရှေးတုန်းကလည်း ပညာရှိတွေ
ဟာ ဒီပြဿနာကို တွေးကြံခဲ့ကြတယ်၊ ပညာရှိတွေကို မေးခဲ့
ကြတယ်။ ပညာရှိတွေ ဖြေကြားတဲ့အတိုင်း သိမှတ်ကာ

မိတ်ဆွေအတူတွေကို ရှောင်ရှားကာ မိတ်ဆွေအစစ်တွေကို ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခဲ့ကြတယ်’

ဘုရားရှင်က အဲဒီလို မိန့်တော်မူပြီး ကောသလမင်းက လျှောက်ထားတောင်းပန်တဲ့အတွက် ရှေးအတိတ်က အဖြစ် အပျက်ကို မိန့်တော်မူတယ်။

ရှေးအခါက ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဗြဟ္မဒတ်မင်း မင်းလုပ် အုပ်ချုပ်နေတဲ့အခါ ဘုရားလောင်းဟာ အဲဒီဗြဟ္မဒတ်မင်းရဲ့ အကျိုးအကြောင်းသွန်သင်တဲ့ အမတ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီအခါ ဗာရာဏသီမင်းရဲ့ အကျိုးဆောင်အမတ် တစ်ယောက်ကို ကျန်တဲ့လူတွေက မင်းထံ ကုန်းတိုက်ကြတယ်။ မင်းက အဲဒီအမတ်ရဲ့အပြစ်ကို မတွေ့မြင်ရလို့ ‘မိတ်တု မိတ်စစ်ကို မျက်စိနဲ့ မြင်ရုံ၊ နားနဲ့ကြားရုံနဲ့ ဘယ်လိုသိနိုင်ပါသလဲ’ လို့ ဘုရားလောင်းကို မေးပါတယ်။

ဘုရားလောင်းက ဒီလိုဖြေပါတယ်။

- ၁။ မိတ်ဆွေအတူဟာ ကိုယ့်ကိုမြင်ရင် မပြုံး၊ ရွှင်လန်းတဲ့ အမူအရာ မပြု၊
- ၂။ ကိုယ့်စကားကို ချီးမြှောက်ကာ မနှစ်သက်၊ ဝမ်းမသာ၊
- ၃။ ကိုယ်က သူ့ကိုကြည့်ပေမယ့် ကိုယ့်ကို သူကမကြည့်၊ မျက်လုံးချင်းမဆိုင်၊
- ၄။ ကိုယ့်စကားကို ဆန့်ကျင်တယ်၊
- ၅။ ကိုယ့်ရဲ့ရန်သူတွေနဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံတယ်၊
- ၆။ ကိုယ့်ရဲ့မိတ်ဆွေတွေနဲ့ မပေါင်းသင်း၊ မဆက်ဆံ၊

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၇

၇။ ကိုယ့်ရဲ့ဂုဏ်ကို ပြောနေသူတွေကို တားမြစ်တယ်။

၈။ ကိုယ့်ကိုဆဲရေးနေသူတွေကို ချီးမွမ်းတယ်။

၉။ သူ့ရဲ့လျှို့ဝှက်ချက်ကို ကိုယ့်အားမပြော။

၁၀။ ကိုယ့်ရဲ့လျှို့ဝှက်ချက်ကို သူကမလျှို့ဝှက်။

၁၁။ ကိုယ်လုပ်ထားတဲ့အလုပ်ကို မချီးမွမ်း။

၁၂။ ကိုယ့်ရဲ့ဉာဏ်ပညာနဲ့ ပြည့်စုံမှုကို မချီးကျူး။

၁၃။ ကိုယ်ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးနေရင် သူသဘောကျတယ်။

၁၄။ ကိုယ်ကြီးပွားတိုးတက်နေရင် သူသဘောမကျ။

၁၅။ အစားကောင်းကောင်းကို သူရတဲ့အခါ ကိုယ့်ကိုပေးဖို့ သူသတိမရ။

၁၆။ ကိုယ့်ကို အဲဒီအစားကောင်းကောင်းလေး ရစေချင် စိတ် သူ့မှာမရှိ။ ကိုယ်မရလို့လည်း သူမသနား။

ဒီ ၁၆ ချက်ဟာ မိတ်ဆွေအတုမှာ တည်ရှိကြပါတယ်။

ပညာရှိဟာ အဲဒီအချက်တွေကို မြင်ရလို့ပဲဖြစ်စေ၊ ကြားရလို့ ပဲဖြစ်စေ မိတ်ဆွေအတုကို သိနိုင်ပါတယ်။

ဘုရားလောင်းက မိတ်ဆွေအစစ်ရဲ့ အမှတ်အသား တွေကို ၁၆ မျိုးပဲ ထုတ်ပြပါတယ်။ မိတ်ဆွေအတုရဲ့အမှတ် အသား ၁၆ ချက်ထဲက ၁၊ ၂၊ ၃၊ ၄ အချက်တွေပဲ မတူ ဘဲ ထူးပါတယ်။ ၅ မှ ၁၆ ထိဟာ မိတ်ဆွေအတုရဲ့အမှတ် အသား ၅ မှ ၁၆ ထိရဲ့ ပြောင်းပြန်တွေပါပဲ။

၁။ အရပ်တစ်ပါးမှာ နေတဲ့ကိုယ့်ကို မိတ်ဆွေအစစ်က သတိရတယ်။

- ၂။ သူ့ထံ ကိုယ်လာရင် သူဝမ်းသာတယ်။
- ၃။ ကိုယ် သူ့ထံလာတာကို သူတမ်းတတယ်၊ မြတ်နိုးတယ်၊ လိုလားတယ်။
- ၄။ ချိုသာတဲ့စကားနဲ့ ကိုယ့်ကို ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကာ နှစ်သက်တယ်။
- ၅။ ကိုယ့်ရဲ့မိတ်ဆွေတွေနဲ့ပဲ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံတယ်။
- ၆။ ကိုယ့်ရဲ့ရန်သူတွေနဲ့ မပေါင်းသင်း၊ မဆက်ဆံ။
- ၇။ ကိုယ့်ကိုဆဲရေးနေသူတွေကို တားမြစ်တယ်။
- ၈။ ကိုယ့်ရဲ့ဂုဏ်ကို ပြောနေသူတွေကို ချီးမွမ်းတယ်။
- ၉။ သူ့ရဲ့လျှို့ဝှက်ချက်ကို ကိုယ့်အားပြောပြတယ်။
- ၁၀။ ကိုယ့်ရဲ့လျှို့ဝှက်ချက်ကို သူကလျှို့ဝှက်ပေးတယ်။
- ၁၁။ ကိုယ်လုပ်ထားတဲ့အလုပ်ကို ချီးမွမ်းတယ်။
- ၁၂။ ကိုယ့်ရဲ့ဉာဏ်ပညာနဲ့ ပြည့်စုံမှုကို ချီးကျူးတယ်။
- ၁၃။ ကိုယ်ကြီးပွားတိုးတက်ရင် သူသဘောကျတယ်။
- ၁၄။ ကိုယ်ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးရင် သူသဘောမကျ။
- ၁၅။ အစားကောင်းကောင်းကို ရတဲ့အခါ ကိုယ့်ကိုပေးဖို့ သူသတိရတယ်။
- ၁၆။ ကိုယ့်ကို အဲဒီအစားကောင်းကောင်းလေး ရစေချင်စိတ် သူ့မှာရှိတယ်၊ ကိုယ့်မရရင် သူသနားတယ်။
ဗာရာဏသီမင်းက ဘုရားလောင်းရဲ့တရားစကားကို သဘောကျကာ ဘုရားလောင်းအား အခြံအရံ အများကြီး ပေးလိုက်တယ်။

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၉

ဘုရားရှင်ဟာ ဒီတရားဒေသနာကို ဟောတော်မူပြီး
'မင်းကြီး ရှေးအခါတုန်းကလည်း ဒီလိုပဲ ဒီပြဿနာဟာ
ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးတယ်၊ ပညာရှိတွေကသာ အဲဒီပြဿနာကို
ဖြေဆိုခဲ့ကြတယ်။ ဒီအချက် ၃၂ ချက်နဲ့ မိတ်ဆွေအတု၊
အစစ်ကို သိရမယ်' လို့ မိန့်ကာ ဇာတ်ပေါင်းလိုက်ပါတယ်။

ဗာရာဏသီမင်းဟာ အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း၊ ပညာရှိ
အမတ်ကတော့ ဘုရားလောင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

(ဇာတက၊ ၄၊ စတုတ္ထ၊ ၁၉၇)

စာရှုသူမှာ မိတ်ဆွေတွေ ရှိနေပါတယ်။ ဘုရားလောင်း
ပညာရှိအမတ်ရဲ့ စကားအရ ဘယ်သူဟာ မိတ်ဆွေအစစ်၊
ဘယ်သူက မိတ်ဆွေအတုလို့ ခွဲခြားစိစစ်နိုင်ပါပြီ။ မိတ်ဆွေ
အတုတွေကို ရှောင်ရှားကြရပါမယ်။ မိတ်ဆွေအစစ်တွေကို
ပေါင်းသင်းဆက်ဆံကြရပါမယ်။

အကျွမ်းမဝင်သင့်သူများ

ရှေးအခါက ကောသမ္ဘိပြည်မှာ ကောသမ္ဘကအမည် ရတဲ့မင်း အုပ်ချုပ်တယ်။ အဲဒီအခါ ဘုရားလောင်းက ဝါး တောတစ်တောမှာ ကြက်မျိုးမှာ ဖြစ်တယ်။ ကြက်ရာပေါင်း များစွာ ခြံရံပြီး တောထဲမှာနေတယ်။ အဲဒီနေရာရဲ့အနီးမှာ သိန်းငှက်တစ်ကောင် နေတယ်။ အဲဒီသိန်းငှက်က နည်းလမ်း နဲ့ ကြက်တစ်ကောင်ကိုဖမ်းပြီး စားတယ်။ ဘုရားလောင်း ကြက်မှတစ်ပါး ကျန်ကြက်တွေကို စားပြီးသွားပြီ။ ဘုရား လောင်း ကြက်တစ်ကောင်တည်းပဲ ကျန်တော့တယ်။ ဘုရား လောင်းကြက်ဟာ မမေ့မလျော့ သတိထားပြီး သွားသင့်တဲ့ အချိန်မှာ စားကျက်ကိုသွားကာ ဝါးတောထဲ ဝင်နေတယ်။ အဲဒီသိန်းငှက်က ဘုရားလောင်းကြက်ကို မဖမ်းနိုင်လို့ 'ငါ ဒီကြက်ကို တစ်နည်းနဲ့ ဖြားယောင်းပြီး ဖမ်းယူမယ်' လို့ ကြံနေတယ်။ ဘုရားလောင်းကြက်ရဲ့အနီးရှိ သစ်ကိုင်းပေါ်မှာ ပုန်းကွယ်ကာ 'အိုကြက်မင်း၊ အသင်ဟာ ဘာကြောင့် ငါ့ကို ကြောက်တာလဲ၊ ငါဟာ သင်နဲ့အကျွမ်းဝင်လိုပါတယ်။ နေရာ တစ်ခုမှာ စားစရာစားကျက် ပြည့်စုံပါတယ်။ အဲဒီနေရာမှာ ငါတို့နှစ်ယောက်လုံးပဲ စားကျက်ကိုယူပြီး တစ်ကောင်နဲ့ တစ်ကောင် ချစ်ချင်ခင်ခင် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံကာ နေကြ ရအောင်ပါ' လို့ သိန်းငှက်က ပြောပါတယ်။

ညောင် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၁၁

အဲဒီအခါ ဘုရားလောင်းကြက်က သိန်းငှက်ကို ပြောပါတယ်။

‘အို သိန်းငှက်၊ ငါဟာ သင်နဲ့အတူ အကျွမ်းဝင်တယ် ဆိုတာ မရှိပါ။ သင်သွားပါ’

‘အို ကြက်မင်း၊ ငါဟာ အရင်က မကောင်းတာတွေကို လုပ်ခဲ့လို့ သင်က ငါ့ကိုမယုံကြည်ဘူးလား၊ ငါဟာ အခုအချိန်ကစပြီး အဲဒီလို မကောင်းတာကို မလုပ်တော့ပါ’

‘အို သိန်းငှက်၊ ငါဟာ သင်နဲ့မိတ်ဆွေ မဖြစ်လို့ပါ။ သင် သွားပါ’

အဲဒီလိုနည်းနဲ့ ဘုရားလောင်းကြက်က သိန်းငှက်ကို ၃ ကြိမ်တိုင်တိုင် ငြင်းပယ်ပြီး

‘အောက်ပါအင်္ဂါအချက်အလက်တွေနဲ့ ပြည့်စုံသူနဲ့ အကျွမ်းတဝင်မလုပ်သင့်’ လို့ ပြောကာ တောအုပ်ကို ပဲ့တင်ထပ်စေချက် တရားစကား ပြောကြားပါတယ်။ နတ်တွေက ကောင်းချီးပေးကြပါတယ်။

အကျွမ်းမဝင်သင့်သူများမှာ

၁။ ရှေးဦးစွာ မကောင်းတာကို ကိုယ့်အပေါ်လုပ်ဖူးသူ၊

၂။ လိမ်ညာသူ၊ (သူမလုပ်နိုင်တဲ့ မကောင်းမှုမရှိ)

၃။ သူ့အကျိုးအတွက်သာ ကြည့်တတ်သူ၊ (သူ့ဖို့သာ သိတတ်သူ)

၄။ လှည့်စားတတ်သူ၊ (အတွင်းမှာ မငြိမ်းချမ်းဘဲ အပြင်

မှာ ငြိမ်းချမ်းသယောင် ဖုံးဖိတတ်၊ ဟန်ဆောင်တတ်သူ)

၅။ ရေငတ်တဲ့နွားနဲ့တူသူ၊ (ရေငတ်တဲ့နွားတွေဟာ ရေဆိပ်ကို သက်ဆင်းကာ ရေကိုအဝသောက်ကြတယ်၊ ရေမှာ လုပ်ထိုက်တာကိုတော့ မလုပ်ကြ။ အဲဒီလိုပဲ တချို့လူတွေက ‘ဘာ၊ ဘာကိစ္စကို လုပ်ပေးမယ်’ လို့ ချိုသာတဲ့စကား ပြောကြပေမယ့် စကားအတိုင်း လုပ်မပေးကြ။ အဲဒီလိုလူတွေနဲ့ အကျွမ်းဝင်ရင် အကျိုးမဲ့ အကြီးအကျယ် ဖြစ်တတ်တယ်။

၆။ အချည်းနှီး ခြောက်သွေ့တဲ့လက်အုပ်ချီသူများ၊ ‘ဒါကို ပေးမယ်၊ ဒါကို လုပ်ပေးမယ်’ လို့ နှုတ်သာကောင်းသူများ။ (ဒီလူတွေဟာ အနှစ်မရှိတဲ့လူတွေ လူ့အကာတွေ ဖြစ်ကြတယ်။)

၇။ ကျေးဇူးမသိတတ်သူ၊

၈။ ပေါ့တော့တော့စိတ်ရှိသူ၊ (စိတ်အပြောင်းအလဲများသူ)

၉။ ကိုယ့်ကို အန္တရာယ်ပြုဖို့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ နည်းမျိုးစုံနဲ့ ရင်းနှီးအောင် လုပ်ပြီး နောက်မှ အန္တရာယ်ပြုသူ၊

၁၀။ သီလမရှိသူတို့ရဲ့အလုပ်ကို လုပ်သူ၊

၁၁။ စကားမတည်သူ၊

၁၂။ အခွင့်ရရင် လူအားလုံးကို ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်တတ်သူ၊ (ဥပမာ၊ ဓားအိမ်နဲ့ဖုံးထားတဲ့ သန်လျက်ထက်ထက် လိုလူ)

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၁၃

၁၃။ နှုတ်က ချိုသာပြေပြစ်ပေမယ့် စိတ်ထားကမူ ကြမ်း
ကြုတ်ခက်ထန်ပြီး နည်းမျိုးစုံနဲ့ အပြစ်ကိုသာ ရှာ
တတ်သူ၊

၁၄။ ကိုယ့်အိမ်က စားစရာ သောက်စရာနဲ့ အခြားပစ္စည်း
တွေကိုတွေ့ရင် ယူရုံမက ကိုယ့်အပေါ် ကျေးဇူးကန်း
ပြီး ကိုယ့်ကိုတောင် သတ်သူ၊

ဘုရားလောင်းကြက်မင်းက မပေါင်းသင်း၊ မရင်းနှီး
ရမယ့်သူတွေကို သိန်းငှက်အား ပြောပြလိုက်ပါတယ်။

ဘုရားရှင်ကတော့ အောက်ပါစကားတွေကို ဆက်ပြီး
မိန့်တော်မူပါတယ်။

‘ရန်သူများစွာဟာ မိတ်ဆွေအသွင်ဟန်ဆောင်ကာ
ကိုယ့်ကို ပေါင်းသင်းဆက်ဆံလာတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလို
လူညံ့၊ လူယုတ်တွေကို ပညာရှိက ပယ်စွန့်ရတယ်။ ဥပမာ
ကြက်မင်းဟာ သိန်းငှက်ကို ပယ်စွန့်သလိုပါပဲ’

‘ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ကိစ္စကို လျင်မြန်စွာ မသိနိုင်သူဟာ
ရန်သူအလိုနောက်ကို လိုက်ပါသွားတတ်တယ်။ နောင်အခါမှာ
လည်း ပူပန်ရတယ်’

‘ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ကိစ္စကို လျင်မြန်စွာပဲ သိနိုင်သူဟာ
ရန်သူရဲ့ အချုပ်အချယ် အနှောင့်အယှက်မှ လွတ်မြောက်
တယ်။ ဥပမာ ကြက်မင်းဟာ သိန်းငှက်မှ လွတ်သလိုပါပဲ’

‘တရားမရှိတဲ့ အမြဲတမ်း အဖျက်သမားဖြစ်တဲ့ မာယာ
ထောင်ချောက်ဆင်တတ်တဲ့လူကို ပညာရှိဟာ ဝေးဝေးက

ရှောင်ရတယ်။ ဥပမာ ဝါးတောမှာ ကြက်မင်းဟာ သိန်းငှက်
ကို ရှောင်သလိုပါပဲ’

ကြက်မင်းက သိန်းငှက်ကိုခေါ်ပြီး ‘သင် ဒီနေရာမှာ
နေရင် သင့်အပေါ် လုပ်သင့်တာကို လုပ်မယ်’ လို့ ပြောကာ
ခြိမ်းခြောက်ပါတယ်။ သိန်းငှက်ဟာ အဲဒီနေရာမှ ပြေးသွား
ကာ တခြားနေရာကို သွားပါတော့တယ်။

သိန်းငှက်က ဒေဝဒတ်အလောင်း ဖြစ်ပါတယ်။

(ဇာတက၊ ၄၊ စတုတ္ထ၊ ၅၅)

ဘုရားလောင်း ကြက်မင်းရဲ့စကားတွေဟာလည်း အင်
မတန်မှ မှတ်သားစရာ၊ လိုက်နာစရာကောင်းလှပါတယ်။
ဘုရားရှင် မိန့်ထားတဲ့စကားတွေဟာလည်း အင်မတန် တန်ဖိုး
ရှိလှပါပေတယ်။ ပညာရှိတွေရဲ့ စကားတွေဟာ တန်ဖိုး
မဖြတ်နိုင်လောက်အောင်ပဲ တန်ဖိုးကြီးလှပါပေတယ်။ ပညာရှိ
စကားတွေကို လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်ရင် ကျင့်သုံးနိုင်သလောက်
ဒီဘဝမှာရော နောက်ဘဝသံသရာအဆက်ဆက်မှာပါ ကောင်း
ကျိုးတွေ ဝေစည်နေပါလိမ့်မယ်။ ပညာရှိစကားတွေက လိုက်
နာ ကျင့်သုံးသူတွေအား ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးကိုလည်း ပေးပါမယ်၊
သံသရာ အကျိုးကိုလည်း ပေးပါမယ်။ အခုဘဝမှာလည်း
ချမ်းသာစေပါမယ်။ သံသရာမှာလည်း ချမ်းသာစေပါမယ်။

သားမိုက်

တစ်ချိန်မှာ ဘုရားရှင်ဟာ သာဝတ္ထိမြို့ကနေ မဂဓတိုင်းကိုကြွပြီး အဲဒီမဂဓတိုင်းမှာ ခရီးလှည့်လည်တဲ့အခါ ရွာငယ်တစ်ရွာကို ရောက်သွားပါတယ်။ အဲဒီရွာငယ်မှာ များသောအားဖြင့် မိုက်ကန်းတဲ့လူတွေပဲ များတယ်။ တစ်နေ့မှာ အဲဒီရွာက မိုက်ကန်းတဲ့လူတွေဟာ စည်းဝေးပြီး ‘မိတ်ဆွေတို့၊ တောထဲဝင်ပြီး အလုပ်လုပ်ကြတဲ့ ငါတို့ကို ခြင်တွေက ကိုက်ကြတယ်။ အဲဒါကြောင့် ငါတို့မှာ အလုပ်ပျက်တယ်။ ငါတို့အားလုံးပဲ လေးတွေ လက်နက်တွေကို ယူသွားပြီး ခြင်တွေနဲ့ စစ်ထိုးကာ ပစ်ဖောက် ဖြတ်တောက်ပြီး သတ်ပစ်ကြမယ်’ လို့ တိုင်ပင်ကာ တောကိုသွားကြတယ်။ ခြင်တွေကို ပစ်ဖောက်ကြမယ်လို့ ရည်ရွယ်ကာ အချင်းချင်း ပစ်ဖောက်ရိုက်ပုတ်ပြီး ဒုက္ခရောက်ကာ ပြန်လာကြတယ်။ ရွာတွင်းမှာ ရော၊ ရွယ်လယ်မှာရော၊ ရွာတံခါးမှာပါ လဲလျောင်းနေကြတယ်။

ဘုရားရှင်ဟာ ရဟန်းအပေါင်းခြံရံကာ အဲဒီရွာကို ဆွမ်းခံဝင်တော်မူတယ်။ ကျန်တဲ့ပညာရှိလူတွေက ဘုရားရှင်ကိုမြင်လို့ ရွာတံခါးကို မဏ္ဍပ်ဆောက်လုပ်စေကာ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ ရဟန်းအပေါင်းအား အကြီးအကျယ် အလှူပေးပြီး

ဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးကာ ထိုင်နေကြတယ်။ ဘုရားရှင်က ဟိုဟို ဒီဒီ နေရာတွေမှာ လဲကျနေကြတဲ့ လူတွေကို မြင်ရလို့ အဲဒီဥပါသကာတွေကို ‘နေမကောင်းတဲ့ ဒီလူတွေက အများကြီးပဲ၊ အဲဒီလူတွေက ဘာလုပ်ထားကြတာလဲ’ လို့ မေးတော်မူပါတယ်။ ‘မြတ်စွာဘုရား၊ အဲဒီလူတွေဟာ ခြင်တွေနဲ့ စစ်ထိုးကြမယ်ဆိုပြီး သွားကာ အချင်းချင်း ပစ်ဖောက်ကြလို့ သူတို့ ဘာသာ မကျန်းမမာ ဖြစ်နေကြပါတယ်’ လို့ လျှောက်ကြပါတယ်။

‘မိုက်ကန်းတဲ့ ဒီလူတွေဟာ ယခုမှသာ ခြင်တွေကို ရိုက်ပုတ်မယ်ဆိုပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို ရိုက်ပုတ်ကြတာမဟုတ်၊ ရှေးအခါကလည်း ခြင်ကို ရိုက်ပုတ်မယ်ဆိုပြီး သူတစ်ပါးကို ရိုက်ပုတ်ခဲ့ကြတယ်’ လို့ ဘုရားရှင်က မိန့်တော်မူတဲ့အခါ အဲဒီလူတွေက တောင်းပန်လျှောက်ထားလို့ အတိတ်အကြောင်း အရာကို မိန့်တော်မူပါတယ်။

ရှေးအခါက ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဗြဟ္မဒတ်မင်း မင်းလုပ် အုပ်ချုပ်တဲ့အခါ ဘုရားလောင်းက ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ် အလုပ်နဲ့ အသက်မွေးတယ်၊ အဲဒီအခါ ကာသီတိုင်းက အစွန်အဖျားရွာတစ်ရွာမှာ လက်သမား များစွာနေကြတယ်။ အဲဒီထဲက သစ်ရွေတဲ့ လက်သမားတစ်ယောက်က သစ်ပင်ကို ခုတ်ရွေတယ်။ အဲဒီလက်သမားရဲ့ ကြေးနီခွက်ကျောဘက်နဲ့ တူတဲ့ ဦးခေါင်း (ပြောင်နေတဲ့ဦးခေါင်း) မှာ ခြင်တစ်ကောင်

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၁၇

က ထိုင်ပြီး လှဲနဲ့ပုတ်ခတ်သလို ဦးခေါင်းကို နှုတ်သီးနဲ့ ထိုးဆွတ်တယ်။ အဲဒီလက်သမားက သူ့အနီးမှာထိုင်နေတဲ့သားကို ‘ငါ့သား ငါ့ရဲ့ဦးခေါင်းကို ခြင်က လှဲနဲ့ထိုးသလိုပဲ ထိုးဖောက်နေတယ်၊ အဲဒီခြင်ကို တားမြစ်စမ်း’ လို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။

‘ဖခင်၊ ခဏစောင့်ပါ၊ တစ်ချက်တည်းနဲ့ အဲဒီခြင်ကို သေအောင် သတ်လိုက်ပါမယ်’ လို့ သားက ပြောပါတယ်။ အဲဒီအခါ ဘုရားလောင်းက သူ့ရဲ့ဘဏ္ဍာကို ရှာဖွေရင်း အဲဒီရွာလေးကို ရောက်ပြီး အဲဒီလက်သမားဇနီးမှာ ထိုင်နေတယ်။ အဲဒီအခါ အဲဒီလက်သမားက သားကို ‘ငါ့သား၊ အဲဒီခြင်ကို တားမြစ်စမ်း’ လို့ ပြောလို့ သားက ‘ဖခင်၊ တားမြစ်ပါမယ်’ လို့ ပြောကာ ထက်နေတဲ့ပုဆိန်ကြီးကို မြှောက်ချီကာ ဖခင်ရဲ့ ကျောဘက်မှာ ရပ်ပြီး ‘ခြင်ကို ရိုက်ပုတ်မယ်’ လို့ ကြံရွယ်ကာ ဖခင်ရဲ့ဦးခေါင်းကို နှစ်ပိုင်းခွဲလိုက်ပါတယ်။ ဖခင်ဖြစ်သူ လက်သမားဟာ အဲဒီနေရာမှာပဲ သေပွဲဝင်သွားပါတယ်။

ဘုရားလောင်းက သားဖြစ်သူရဲ့ အဲဒီလုပ်ရပ်ကိုကြည့်ပြီး ‘ရန်သူပင် ဖြစ်နေစေဦးတော့၊ ပညာရှိကသာ မြင့်မြတ်တယ်။ မှန်တယ်၊ အဲဒီပညာရှိဟာ ဒဏ်ဘေးကြောင့်တောင်မှ လူတွေကို သတ်မှာမဟုတ်’ လို့ တွေးနေပါတယ်။

ပြီးတော့ ဘုရားလောင်းက ဒီလိုပြောပါတယ်။

‘ပညာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ရန်သူဟာ မြင့်မြတ်တယ်၊ ပညာမရှိတဲ့မိတ်ဆွေဟာ မမြင့်မြတ်၊ ပညာမဲ့လူမိုက်မိတ်ဆွေထက် ပညာရှိရန်သူကပဲ မြင့်မြတ်တယ်။ သားဖြစ်ပေမယ့် ပညာမရှိ

လို့ မိုက်မဲလို့ ခြင်ကို ရိုက်သတ်မယ်လို့ ရည်ရွယ်ကာ ဖခင် ဦးခေါင်းကို ရိုက်ခွဲလိုက်တယ်။’

(ဇာတက၊ ၄၊ စတုတ္ထ၊ ၂၆၄)

ဒီမိုက်မဲတဲ့ ပညာမဲ့သားအကြောင်းကို ဖတ်ရှုရတော့ ဘုရားလောင်းပညာရှိ အင်္ဂုတ္တိရသေ့ တောင်းတဲ့ဆုတွေထဲက အောက်ပါဆုလေးတွေကို သတိရလာမိပါတယ်။

‘ပညာမရှိသူ လူမိုက်ကို မမြင်တွေ့ရပါလို့၊ လူမိုက် အကြောင်းကို မကြားရပါလို့၊ လူမိုက်နဲ့ မဆက်ဆံ၊ မပေါင်း သင်းရပါလို့၊ လူမိုက်နဲ့ စကားမပြောရပါလို့၊ လူမိုက်ကို သဘောမကျရပါလို့၊ အကြောင်းကတော့ လူမိုက်ဟာ အကြောင်း မဟုတ်တာကို အကြောင်းလို့ လူ့ဆတယ်။ အားမထုတ်သင့် ရာမှာအားထုတ်တယ်။ ငါးပါးသီလ ကျိုးပျက်တာကို ကောင်းတယ်လို့ ယူဆတယ်။ အကျိုးအကြောင်းနဲ့ ကောင်း ကောင်း ပြောပြတဲ့အခါ စိတ်ဆိုးတယ်။ သွားပုံ၊ လာပုံစတဲ့ အကျင့်စာရိတ္တကို မသိ။ အဆုံးအမကို လက်မခံ၊ ဒါကြောင့် ပါပဲ။ အဲဒီလိုလူမိုက်ကို မမြင်တွေ့ရတာပဲ ကောင်းပါတယ်။’

‘ပညာရှိကို မြင်တွေ့ရပါလို့၏။ ပညာရှိအကြောင်းကို နာကြားရပါလို့၏။ ပညာရှိနဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရပါလို့၏။ ပညာရှိနဲ့ စကားပြောရပါလို့၏။ ပညာရှိကို သဘောကျရ ပါလို့၏။ အကြောင်းကတော့ ပညာရှိဟာ အကြောင်းကို အကြောင်းလို့ ယူဆတယ်၊ အားထုတ်သင့်ရာမှာ အားထုတ်

ကြော် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၁၉

တယ်။ ငါးပါးသီလ စောင့်ထိန်းတာကို ကောင်းတယ်လို့
ယူဆတယ်။ အကြောင်းအကျိုးနဲ့ ကောင်းကောင်း ပြောတဲ့
အခါ စိတ်မဆိုး။ သွားပုံ လာပုံစတဲ့ အကျင့်စာရိတ္တကို သိ
တယ်။ အဆုံးအမကို လက်ခံတယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒီလို
ပညာရှိနဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရတာဟာ ကောင်းတယ်။’

(ဇာတက၊ ၅၊ စတုတ္ထ၊ ၂၄၁)

သမီးမိုက်

အနာထပိဏ်သူဌေးမှာ ရောဟိဏီအမည်ရှိတဲ့ ကျွန်မတစ်ယောက် ရှိပါတယ်။ ရောဟိဏီ ကောက်စပါးထောင်းနေတဲ့နေရာမှာ လာပြီး ရောဟိဏီရဲ့ မိခင်အိုက လဲလျောင်းနေပါတယ်။ မိခင်အိုကို ယင်ကောင်တွေက ဝိုင်းအုံပြီး အပ်နဲ့ထိုးဆွသလို ကိုက်နေကြပါတယ်။ မိခင်အိုက သမီးကို ‘သမီး ယင်ကောင်တွေ ငါ့ကိုကိုက်နေကြတယ်။ အဲဒီယင်ကောင်တွေကို တားမြစ်စမ်း’ လို့ ပြောပါတယ်။ ‘မိခင်၊ တားမြစ်ပါမယ်’ လို့ ပြောပြီး ကျည်ပွေ့ကို ချီမြှောက်ကာ ‘မိခင်ရဲ့ ကိုယ်ပေါ်က ယင်ကောင်တွေကို သတ်ပစ်မယ်’ လို့ တွေးပြီး မိခင်ကို ကျည်ပွေ့နဲ့ရိုက်ပုတ်လို့ မိခင်သေသွားပါတယ်။ မိခင်ကို ကြည့်ပြီး ‘ငါ့အမေ သေသွားပြီ’ လို့ ငိုဖို့ကြိုးစားပါတယ်။

အဲဒီဖြစ်ပုံကို အနာထပိဏ်သူဌေးအား ပြောပြကြပါတယ်။ သူဌေးက သေသွားသူကို သင်္ဂြိုဟ်ပြီး ကျောင်းကို သွားကာ အဲဒီဖြစ်ပုံအလုံးစုံကို ဘုရားရှင်အား လျှောက်ပြတယ်။ ဘုရားရှင်က ‘သူကြွယ်၊ ဒီရောဟိဏီဟာ မိခင်ကိုယ်ပေါ်က ယင်ကောင်တွေကို သတ်မယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အခုမှသာ ကျည်ပွေ့နဲ့ မိခင်ကို သတ်တာမဟုတ်၊ ရှေးဘဝကတည်းကလည်း သတ်ခဲ့ဖူးတယ်’ လို့ မိန့်ပြီး သူဌေးက

သြော် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၂၁

တောင်းပန်တဲ့အတွက် အတိတ်အကြောင်းကို မိန့်တော်မူပါတယ်။

ရှေးအခါက ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဗြဟ္မဒတ်မင်း မင်းလုပ်အုပ်ချုပ်တဲ့အခါ ဘုရားလောင်းဟာ သူဌေးမျိုးမှာဖြစ်ပြီး ဖခင်ကွယ်လွန်တဲ့အခါ သူဌေးရာထူးကို ရပါတယ်။ အဲဒီသူဌေးရဲ့ ကျွန်မနာမည်ကလည်း ရောဟိဏီပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဖြစ်အပျက်အားလုံးဟာ ပစ္စုပ္ပန်အဖြစ်အပျက်နဲ့ အကုန်တူပါတယ်။ ဘုရားလောင်းသူဌေးဟာ အဲဒီအဖြစ်အပျက်ကို ကြားသိရလို့ ‘ဒီလောကမှာ ရန်သူဖြစ်နေပေမယ့်လည်း ပညာရှိကပဲ မြင့်မြတ်ပါတယ်’ လို့ တွေးကာ ဒီစကားကို ပြောပါတယ်။

‘ကြင်နာသနားတတ်တဲ့ ပညာမဲ့လူမိုက်ထက် အဆပေါင်းတစ်ရာ၊ တစ်ထောင်အားဖြင့် ပညာရှိဟာ ရန်သူဖြစ်နေစေဦးတော့၊ သာလွန်မြင့်မြတ်ပါပေတယ်။ မိုက်ကန်းတဲ့ ညံ့တဲ့ ရောဟိဏီကို ကြည့်ပါလား၊ မိခင်ကိုသတ်ပြီး ဝမ်းနည်းပူဆွေးငိုကြွေးနေတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလောကမှာ ပညာရှိဟာ ရန်သူဖြစ်နေပေမယ့် မြင့်မြတ်တယ်။’

အဲဒီဇာတ်မှာ အတိတ်က မိခင်ဟာ ယခုလည်း မိခင်ပါပဲ။ အတိတ်က သမီးဟာ ယခုလည်း သမီးပါပဲ။

(ဇာတက၊ ၄၊ စတုတ္ထ၊ ၂၆၆)

ရောဟိဏီရဲ့ အဖြစ်အပျက်က ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူခဲ့တဲ့ စကားလေးတွေကို သတိရလာစေပါတယ်။

‘ပညာမဲ့သူ လူမိုက်တွေကို မမြင်တွေ့ရလို့ အမြဲပဲ ချမ်းသာတယ်။ မှန်တယ်၊ လူမိုက်နဲ့ ပေါင်းသင်းလှည့်လည် သူဟာ အချိန်ကြာမြင့်စွာ ဝမ်းနည်းပူဆွေးရတယ်။ သန်လျက် ကိုင်စွဲထားတဲ့ ရန်သူ၊ မြွေဆိုးစသည်တွေနဲ့ အတူနေရတာဟာ အမြဲ ဆင်းရဲရသလို ပညာမဲ့သူ လူမိုက်နဲ့ အတူနေရတာဟာ လည်း အမြဲပဲ ဆင်းရဲရတယ်။’

(ဓမ္မပဒ၊ ၅၊ ဒု၊ ၁၇၆)

ဉာဏ်မျက်စိ

- * မိတ်ဆွေညံ့ရှိရင် မဖြစ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်တွေလည်း
ဖြစ်ပေါ်လာကြတယ်။ ဖြစ်ပေါ်ပြီးကုသိုလ်တွေလည်း
ဆုတ်ယုတ်သွားကြတယ်။

မိတ်ဆွေကောင်းရှိရင် မဖြစ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တွေ
လည်း ဖြစ်ပေါ်လာကြတယ်။ ဖြစ်ပေါ်ပြီး အကုသိုလ်
တွေလည်း ဆုတ်ယုတ်သွားကြတယ်။

(အံ၊ ပါဠိ၊ ပ၊ ၁၂)

- * မိတ်ဆွေညံ့ရှိတာဟာ အကျိုးမဲ့တွေ အများကြီး ဖြစ်စေ
တယ်။

မိတ်ဆွေကောင်းရှိတာဟာ ကောင်းကျိုးတွေ အများ
ကြီး ဖြစ်စေတယ်။ (အံ၊ ပါဠိ၊ ပ၊ ၁၅၊ ၁၆)

- * မိတ်ဆွေညံ့ရှိတာဟာ အကျိုးမဲ့တွေ အများကြီး ဖြစ်
ဖို့ရာ မိမိခန္ဓာရဲ့ပြင်ပရှိ အကြောင်းတွေထဲမှာ အား
အကောင်းဆုံးအကြောင်းပဲ။

မိတ်ဆွေကောင်းရှိတာဟာ ကောင်းကျိုးတွေ အများ
ကြီး ဖြစ်ဖို့ရာ မိမိခန္ဓာရဲ့ပြင်ပရှိ အကြောင်းတွေထဲမှာ
အားအကောင်းဆုံး အကြောင်းပဲ။

(အံ၊ ပါဠိ၊ ပ၊ ၁၇)

* မိတ်ဆွေညံ့ရှိတာဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာ ကွယ်ပျောက်ခြင်း
ရဲ့အကြောင်းပဲ။

မိတ်ဆွေကောင်းရှိတာဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာ မကွယ်
ပျောက်ခြင်းရဲ့ အကြောင်းပဲ။

ဘုရားရှင်ရဲ့ ဒီစကားတော်တွေအရ မိတ်ဆွေညံ့ရင်
ညံ့သလောက်၊ မိတ်ဆွေကောင်းရင် ကောင်းသလောက် ကိုယ့်
မှာ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးတွေ များလှပါပေတယ်။ လောက
ကြီးပွားရေး၊ ဓမ္မကြီးပွားရေးတွေမှာ မိတ်ဆွေဟာ အရေးပါလှ
ပါတယ်။ လောကဘက်မှာရော ဓမ္မဘက်မှာပါ ကြီးပွားတိုး
တက်လိုသူတွေဟာ မိတ်ဆွေညံ့၊ မိတ်ဆွေကောင်းကို ခွဲခြား
သိမြင်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်မျက်စိရှိဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

အကျည်းတန်နဲ့အလှ

ရှေးအခါက ဥတ္တရပဉ္စာလမြို့မှာ ပဉ္စာလမည်တဲ့ မင်း အုပ်ချုပ်ပါတယ်။ ဘုရားလောင်းက တောအုပ်ထဲက တောင် ပြင်တစ်ခုရှိ လက်ပံတောမှာ ကျေးမင်းတစ်ကောင်ရဲ့သား ဖြစ်တယ်။ ညီအစ်ကို ၂ ယောက် ရှိတယ်။ အဲဒီတောင်ရဲ့ လေညာအရပ်မှာ သူခိုးတွေရဲ့ရွာ ရှိတယ်။ သူခိုး ၅၀၀ နေ တယ်။ လေအောက်အရပ်မှာ ရသေ့ ၅၀၀ တို့နေရာ သင်္ခမ်း ကျောင်း ရှိတယ်။ အဲဒီကျေးညီနောင် တောင်ပံပေါက်ချိန်မှာ လေပွေတစ်ခု တိုက်ခတ်တယ်။ အဲဒီလေပွေ တိုက်ခတ်လို့ ကျေးငယ်လေးတစ်ကောင်က သူခိုးတွေရဲ့ရွာမှာ သူခိုးတွေရဲ့ လက်နက်ကြားထဲ ကျရောက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ကို ‘သတ္တိဂုဗ္ဗ’ လို့ နာမည်မှည့်ကြတယ်။ တစ်ကောင်ကတော့ သင်္ခမ်းကျောင်း သဲပြင်ပေါ်က ပန်းတွေကြားမှာ ကျရောက် သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ‘ပုပ္ဖက’ လို့ နာမည်မှည့်ကြတယ်။ သတ္တိဂုဗ္ဗက သူခိုးတွေကြားမှာ ကြီးပြင်းလာတယ်။ ပုပ္ဖကက ရသေ့တွေကြားမှာ ကြီးပြင်းလာတယ်။

တစ်နေ့မှာ မင်းက တန်ဆာအားလုံးနဲ့ တန်ဆာဆင် ကာ ရထားမြတ်ကို စီးပြီး အခြံအရံများစွာနဲ့ သားကောင်ကို သတ်ဖို့ မြို့နဲ့သိပ်မဝေးတဲ့ နေရာမှာ အသီး အပွင့်တွေ

အလွန်ပေါများပြီး ပျော်စရာကောင်းတဲ့ ချုံရှိတော့ကို သွားတယ်။ ‘သမင်ထွက်ပြေးတဲ့ဘက်က လူက အစားပေးရမယ်’ လို့ ပြောကာ ရထားပေါ်က ဆင်းပြီး ဖုံးလွှမ်းကာကွယ်ထားတဲ့ တံခါးမုခ်မှာ လေးကိုကိုင်ကာ ရပ်နေတယ်။ ယောက်ျားတွေက သမင်တွေ ထွက်ပြေးအောင် တောချုံတွေကို ရိုက်ပုတ်တဲ့အခါ ဧဏီမည်တဲ့ သားကောင်တစ်ကောင်က ထပြီး သွားဖို့ လမ်းကို ကြည့်တဲ့အခါ မင်းရပ်တည်နေတဲ့ဘက်ကပဲ လစ်လပ်နေတဲ့နေရာကိုတွေ့လို့ အဲဒီဘက်က ထွက်ပြေးတယ်။ အမတ်တွေက ‘ဘယ်သူ့ဘက်က သမင်ထွက်ပြေးသလဲ’ လို့ မေးကြတဲ့အခါ ‘မင်းရဲ့ဘက်က ထွက်ပြေးတယ်’ လို့ သိလို့ မင်းကို ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင်ကြတယ်။ မင်းက ရာဇမာန်ထပြီး အမတ်တွေ ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင်တာကို သည်းမခံနိုင်လို့ ‘အခု အဲဒီသမင်ကို ဖမ်းမယ်’ လို့ ပြောကာ ရထားပေါ်တက်စီးပြီး ‘မြန်မြန်မောင်း’ လို့ ရထားထိန်းကို မောင်းခိုင်းတယ်။ သမင်ပြေးတဲ့လမ်းကို လိုက်တယ်။

အရှိန်အဟုန်နဲ့ မောင်းနှင်သွားတဲ့ ရထားကို ပရိသတ်က မီအောင် မလိုက်နိုင်ပါ။ မင်းနဲ့ရထားထိန်းပဲ မွန်းတည့်တဲ့ အထိ လိုက်ကာ အဲဒီသမင်ကို မမြင်ရလို့ ပြန်လာကြတယ်။ အဲဒီသူခိုးရွာရဲ့အနီးမှာ ပျော်မွေ့စရာ ချောက်ကိုမြင်ရလို့ ရထားပေါ်က ဆင်းကာ ရေချိုး၊ ရေသောက်ပြီး ပြန်တက်တယ်။ အဲဒီအခါ ရထားထိန်းက ရထားပေါ် ခင်းတဲ့အခင်းကို ချပြီး အိပ်ရာကို သစ်ပင်ရိပ်မှာ ခင်းလိုက်တယ်။ မင်းက အဲဒီအိပ်ရာ

ဪ ဖိတ်ဆွေ ဖိတ်ဆွေ

၂၇

မှာ အိပ်တယ်။ ရထားထိန်းကလည်း မင်းရဲ့ခြေတွေကို ဆုပ် နယ်ကာ ထိုင်နေတယ်။ မင်းက အကြားအကြားမှာ အိပ် လည်း အိပ်တယ်၊ နိုးလည်း နိုးတယ်။

သူခိုးရွာမှာ နေကြတဲ့ သူခိုးတွေက မင်းကို စောင့် ရှောက်ဖို့ တောကို ဝင်သွားကြပါတယ်။ သူခိုးရွာမှာ သတ္တိ ဂုဗ္ဗကျေးငှက်နဲ့ ထမင်းချက်ပတိကောလမ္ဗအမည်ရှိယောက်ျား တစ်ယောက်ပဲ ကျန်ရစ်ကြတယ်။ အဲဒီခဏမှာ သတ္တိဂုဗ္ဗ ကျေးငှက်က ရွာကထွက်ပြီး မင်းကိုမြင်လို့ ‘မင်း အိပ်ပျော် နေတုန်းမှာပဲ သတ်ပြီး အဝတ်တန်ဆာတွေကို ယူကြမယ်’ လို့ တွေးကာ ပတိကောလမ္ဗထံ သွားပြီး အဲဒီအကြောင်းကို ပြောပါတယ်။

သတ္တိဂုဗ္ဗဟာ အဲဒီလိုနည်းနဲ့ အရှိန်အဟုန်ပြင်းစွာ တစ်ကြိမ်ထွက်သွားတယ်၊ ပတိကောလမ္ဗထံ သွားတယ်။ ပတိကောလမ္ဗက ကျေးငှက်ရဲ့စကားကို နားထောင်ပြီး ထွက် ကြည့်တဲ့အခါ မင်းဖြစ်မှန်း သိသွားလို့ ကြောက်သွားတယ်။ ပြီးတော့ ကျေးငှက်ကို ဒီလိုပြောတယ်။

‘သတ္တိဂုဗ္ဗ၊ သင်ဟာ ရူးပြီး ပြောနေတာလား။ ဟုတ် တယ်၊ မင်းတွေဆိုတာ အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင် နေတဲ့ မီးလိုပါပဲ။ သွားထိရင် ဒုက္ခပေးတတ်တယ်’

ပတိကောလမ္ဗကို သတ္တိဂုဗ္ဗကျေးငှက်က ဒီလို ပြန် ပြောပါတယ်။

‘ပတိကောလမ္ဗ၊ သင်ဟာ သူခိုးတွေရဲ့ သေရည်

အကြွင်းအကျန်ကို ရလို့ အဲဒီသေရည်နဲ့ မူးခဲ့တဲ့အတွက် အရင်က အကြီးအကျယ် ကြိုးဝါးခဲ့တယ်။ သူခိုးအကြီးအမှူး ရဲ့ဇနီးဟာ သစ်ခက်ကို ချိုးကာ အဝတ်လုပ်ဝတ်ထားရတယ်။ ငါတို့ရဲ့မိခင် (သူခိုးမှူးရဲ့ဇနီး) မှာ အဝတ်ဗလာ ဖြစ်နေပါလျက် သင်က ဘာလို့မခိုးချင်ရတာလဲ’

မင်းဟာ သတ္တိဂုဗ္ဗနဲ့ ပတိကောလဗ္ဗတို့ လူတို့ဘာသာ စကားနဲ့ စကားပြောနေတာကို ကြားရတယ်။ ‘ဒီနေရာဟာ ဘေးရန်ရှိတဲ့နေရာပဲ’ လို့ သိပြီး ရထားထိန်းကို နှိုးတယ်။

‘ရထားထိန်း၊ မြန်မြန်ထပါ၊ ရထား တပ်ပါ။ ငါဟာ ကျေးငှက်ကို သဘောမကျဘူး၊ ဒီပြင် သခံမ်းကျောင်းကို သွားကြရအောင်’

ရထားထိန်းကလည်း မြန်မြန်ထကာ ရထားတပ်ပြီး ဒီလိုပြောပါတယ်။

‘အရှင်မင်းကြီး၊ ရထားတပ်ပြီးပါပြီ။ အားကြီးတဲ့ မြင်းတွေလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ တက်စီးတော်မူပါ။ အခြား သခံမ်းကျောင်းကို သွားကြပါစို့’

မင်းက ရထားပေါ်တက်ပြီးလျှင်ပြီးချင်း သိန္ဓောမြင်း တွေဟာ လေအဟုန်နဲ့ ပြေးသွားကြပါတယ်။ သတ္တိဂုဗ္ဗ ကျေး သားဟာ ရထားသွားတာကို မြင်ပြီး သံဝေဂ ဖြစ်ကာ ဒီလို ပြောပါတယ်။

‘ဒီနေရာက သူခိုးတွေ ဘယ်ကိုသွားနေကြသလဲ၊ အဲဒီ သူခိုးတွေနဲ့ မတွေ့လိုက်ရလို့ အဲဒီပဉ္စာလမင်းဟာ လွတ်သွား

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၂၉

တယ်။ လေး၊ လုံ၊ တင်းပုတ်တွေကို ယူကြလော့၊ အဲဒီ
မင်းကို အလွတ်မပေးကြနဲ့၊ လက်နက်ကိုင်စွဲကာ လိုက်ဖမ်း
ကြလော့’

အဲဒီလို အော်မြည်ပြီး သွားချည်ပြန်လှည့် လုပ်နေတုန်း
မှာပဲ မင်းက ရသေ့တွေရဲ့သင်္ခမ်းကျောင်းကို ရောက်သွား
တယ်။ အဲဒီခဏမှာ ရသေ့တွေက သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီး
ကြီးတွေ သွားရှာနေကြတယ်။ ပုပ္ဖက ကျေးငှက်လေး တစ်
ကောင်ပဲ သင်္ခမ်းကျောင်းမှာ ရပ်တည်နေတယ်။ ပုပ္ဖကကျေး
ငှက်လေးက မင်းကို မြင်လို့ ခရီးဦးကြိုကာ နှုတ်ဆက်စကား
ဆိုပါတယ်။

‘အရှင်မင်းကြီး၊ အရှင်မင်းကြီးရဲ့ လာခြင်းဟာ ကောင်း
သောလာခြင်းပါ။ အရှင်မင်းကြီးဟာ ဒီနေရာကို အစိုးရသူ
အဖြစ်နဲ့ ရောက်လာပါတယ်။ ဒီနေရာက အလိုရှိတာကို
မိန့်တော်မူပါ။ တည်သီး၊ လွန်သီး၊ သစ်မည်စည်သီး၊ ကာသု
မာရီအသီး၊ ပျားမွဲအရသာရှိတဲ့ သစ်သီးတွေ ရှိပါတယ်။
ကြိုက်နှစ်သက်ရာကို သုံးဆောင်တော်မူပါ။ ချောက်ကြားက
ခပ်လာတဲ့ ဒီသောက်ရေကလည်း အေးပါတယ်။ အလိုရှိရင်
သောက်တော်မူပါ။ ဒီသင်္ခမ်းကျောင်းက ရသေ့တွေက သစ်
သီး ရှာသွားကြပါတယ်။ ကျွန်တော်မျိုးမှာ လက်တွေ့မရှိလို့
အရှင် မင်းကြီးကိုယ်တိုင် ထပြီး သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီး
ကြီးတွေကို ယူတော်မူပါ’

မင်းက ပုပ္ဖကကျေးငှက်လေးရဲ့ ဧည့်ဝတ်ကျေပွန်မှုကို သဘောကျသွားတယ်။ ပြီးတော့ ဒီလိုပြောတယ်။

‘ဒီကျေးငှက်လေးက တော်တယ်၊ တရားအလွန်ရှိတယ်။ အခြားကျေးငှက်တစ်ကောင်ကတော့ ရိုင်းစိုင်းကြမ်းတမ်းတဲ့ စကားတွေကို ပြောတယ်။ ‘အဲဒီမင်းကို ဖမ်းကြ၊ နောင်ဖွဲ့ကြ၊ အလွတ်မပေးကြနဲ့’ လို့၊ အဲဒီကျေးငှက် ပြောနေတုန်းမှာ ချမ်းသာစွာနဲ့ ဒီသခံမင်းကျောင်းကို ငါရောက်လာတယ်’

မင်းရဲ့စကားကို ကြားရလို့ ပုပ္ဖကကျေးငှက်က ဒီလိုပြောပါတယ်။

‘အရှင်မင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်တို့နှစ်ကောင်ဟာ တစ်မိခင်ထဲက မွေးဖွားလာကြတဲ့ ညီအစ်ကိုအရင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သစ်ပင်တစ်ပင်တည်းပေါ်မှာ ကြီးပြင်းခဲ့ကြပါတယ်။ လယ်အမျိုးမျိုးကို သွားခဲ့ကြပါတယ်။ သတ္တိဂုဗ္ဗက သူခိုးတွေထံ ကြီးပြင်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်မျိုးက ဒီနေရာက ရသေ့တွေထံ ကြီးပြင်းခဲ့ပါတယ်။ သတ္တိဂုဗ္ဗက မသူတော်၊ သီလမရှိသူတွေထံ ရောက်သွားတယ်။ ကျွန်တော်မျိုးက သူတော်ကောင်း သီလရှိသူတွေထံ ရောက်လာပါတယ်။ သတ္တိဂုဗ္ဗကို သူခိုးတွေက သူခိုးအကျင့်၊ သူခိုးအမူအရာနဲ့ သင်ပြကြတယ်။ ရသေ့တွေက ကျွန်တော်မျိုးကို ရသေ့တရား၊ ရသေ့သီလအကျင့်နဲ့ သင်ပြကြတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ဟာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် တစ်မျိုးစီ ဖြစ်နေကြပါတယ်’

သြော် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၃၁

‘အရှင်မင်းကြီး၊ သတ္တိဂုဗ္ဗက နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်နည်း၊
နှောင်ဖွဲ့နည်း၊ အတုနဲ့ လှည့်ပတ်နည်း၊ ပြောင်လှည့်ပတ်နည်း၊
နေ့အခါ ရွာဖျက်ဆီးနည်း၊ အိမ်ကိုဝင်ပြီး သတ်မယ်လို့ ခြိမ်း
ခြောက်ကာ နိုင်ထက်စီးနင်း လုပ်နည်းတွေကို အဲဒီသူခိုးရွာမှာ
သင်ယူရတယ်’

‘အရှင်မင်းကြီး၊ ဒီသခံမ်းကျောင်းမှာ အမှန်သဘာဝ၊
သုစရိုက်တရား၊ မေတ္တာ၊ သီလ၊ ဣန္ဒြေစောင့်ထိန်းမှုတွေ
ရှိပါတယ်။ ရောက်လာတဲ့ ဧည့်သည်တွေအား နေရာနဲ့ရေကို
ပေးလေ့ရှိတဲ့ ရသေ့တွေရဲ့ရင်ခွင်မှာ ကျွန်တော်မျိုးက ကြီးပြင်း
ခဲ့ရပါတယ်’

အဲဒီလို ပုပ္ဖကကျေးငှက် ပြောပြပြီးတဲ့အခါ မင်းအား
ဒီလိုတရား ဆက်ဟောပါတယ်။

‘အရှင်မင်းကြီး၊ သူတော်ကောင်း သီလရှိသူကို ပေါင်း
သင်းဆက်ဆံရသူဟာ သူတော်ကောင်း၊ သီလရှိသူရဲ့ အလို
နောက်ကိုပဲ လိုက်သွားတတ်ပါတယ်။ မသူတော်၊ သီလမရှိသူ
ကို ပေါင်းသင်းဆက်ဆံသူဟာ မသူတော်၊ သီလမရှိသူရဲ့
အလိုနောက်ကိုပဲ လိုက်သွားတတ်ပါတယ်’

‘ကိုယ်ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရသူလိုပဲ ကိုယ်ဟာ ဖြစ်
သွားတတ်ပါတယ်။ မှန်ပါတယ်။ အတူတကွ နေရတာဟာ
အဲဒီလိုသဘော ရှိပါတယ်’

‘ဆရာနဲ့တပည့်၊ တပည့်နဲ့ဆရာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ
ရာမှာ ဆရာက မကောင်းရင် တပည့်ပါ မကောင်းဖြစ်ရ

တယ်။ ဥပမာ အဆိပ်လူးနေတဲ့ မြားဟာ အဆိပ်မလူးသေးတဲ့ မြားတောင့်ကို အဆိပ်လိမ်းကျံပေးလိုက်သလိုပါပဲ။ ပညာရှိဟာ မကောင်းမှု အဆိပ်လူးခံရမှာကို ကြောက်ရင် မကောင်းသူကို မိတ်ဆွေမဖွဲ့ရာ’

‘လူမိုက်နဲ့ပေါင်းသင်းဆက်ဆံသူဟာ ကိုယ်က မကောင်းတာကို မလုပ်ပေမယ့် မကောင်းသတင်း ပြန့်တယ်။ ဥပမာ ငါးအပုပ်ကို သမန်းမြက်ဖျားနဲ့ ဖွဲ့တုပ်ရင် သမန်းမြက်တွေပါ အပုပ်နဲ့ နံသွားကြသလိုပါပဲ’

‘ပညာရှိနဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံသူဟာ ပညာရှိ မဖြစ်နိုင်သေးရင်တောင် မိတ်ကောင်းကို ပေါင်းသင်းသူမို့ ကောင်းသတင်း ပြန့်သင်းတယ်။ ဥပမာ တောင်လေပ်ပန်းကို ဖက်ရွက်နဲ့ ထုပ်ရင် ဖက်ရွက်တွေပါ မွှေးကြိုင်သွားသလိုပါပဲ’

‘ဒါကြောင့် ရစ်ပတ်တဲ့သစ်ရွက်ပါ အနံ့ကောင်း၊ မကောင်း ဖြစ်သွားရပုံကို သိပြီး ပညာရှိဟာ မသူတော်တွေကို မပေါင်းသင်းရပါ။ သူတော်ကောင်းတွေကို ပေါင်းသင်းရပါတယ်။ မသူတော်တွေက ငရဲကို ဆောင်ပို့ကြတယ်။ သူတော်ကောင်းတွေက ဘဝကောင်းကို ဆောင်ပို့ကြတယ်’

မင်းက ပုပ္ဖကကျေးငှက်လေးရဲ့ တရားစကားကို ကြည်ညိုသွားပါတယ်။ ရသေ့အပေါင်းလည်း လာကြတယ်။ မင်းက ရသေ့တွေကို ရှိခိုးပြီး ‘အရှင်ဘုရားတို့၊ တပည့်တော်ကိုသနားရင် တပည့်တော်ရဲ့ နေရာအရပ်မှာ သီတင်းသုံးကြပါ’ လို့ လျှောက်တယ်။ ရသေ့တွေရဲ့ ဝန်ခံချက်ကိုရလို့ မြို့ကိုသွားကာ ကျေးငှက်တွေအား ဘေးမဲ့ပေးလိုက်ပါတယ်။

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၃၃

ရသေ့တွေလည်း မင်းဥယျာဉ်ကို သွားကြပါတယ်။ မင်းက ရသေ့အပေါင်းကို ဥယျာဉ်မှာ သီတင်းသုံးစေကာ အသက် ထက်ဆုံး ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီး နတ်ပြည်ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီ မင်းရဲ့သားကလည်း ထီးစိုက်ထောင်ကာ ရသေ့အပေါင်းကို ပြုစုမြဲ ပြုစုပါတယ်။ အဲဒီအမျိုးအစဉ်အဆက်မှာ မင်း ၇ ဆက်တိုင်အောင် ရသေ့အပေါင်းအား လှူဒါန်းကြတယ်။ ဘုရားလောင်းကျေးဌာန်ဟာ တောမှာနေရင်းပဲ ကံအားလျော် စွာ သွားတယ်။

သတ္တိဂုဗ္ဗက ဒေဝဒတ်အလောင်း၊ ခိုးသူတွေက ဒေဝ ဒတ်ရဲ့ ပရိသတ်၊ မင်းက အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း၊ ရသေ့ အပေါင်းက ဘုရားပရိသတ်၊ ပုပ္ဖကကျေးဌာန်က ဘုရား လောင်း ဖြစ်တယ်။ (ဇာတက၊ ၄၊ စတုတ္ထ၊ ၄၃၂)

လူကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်လာဖို့ရာ အပေါင်းအသင်း မိတ်ဆွေဟာ အရေးကြီးလှပါပေတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်း တစ်ယောက် ဖြစ်လာနိုင်ဖို့ရာ အပေါင်းအသင်း မိတ်ဆွေ အရေးပါလှပုံကို ဒီကျေးဌာန်ညီနောင် နှစ်ကောင်က သက်သေ ထူနေကြပါတယ်။ လူတိုင်းဟာ သတ္တိဂုဗ္ဗလို မဖြစ်သင့်ကြ ပါ။ ပုပ္ဖကလို ဖြစ်သင့်ကြပါတယ်။ သတ္တိဂုဗ္ဗက ကြမ်းတမ်း သလောက် ပုပ္ဖကကတော့ သိမ်မွေ့နူးညံ့လှပါပေတယ်။ အဲဒီ ကျေးမင်းညီနောင်ဟာ အမည်းနဲ့အဖြူ၊ အပူနဲ့ အအေး၊ အကျည်းတန်နဲ့အလှ ဖြစ်နေကြပါတယ်။ အရှေ့နဲ့ အနောက်၊ အထက်နဲ့အောက်လိုလည်း ဖြစ်နေကြပါတယ်။

စိတ်ကောင်းရှိဖို့က အဓိက

အနာထပိဏ်မှာ မိတ်ဆွေတစ်ယောက် ရှိတယ်။ နာမည်က ကာဠကဏ္ဍီ ဖြစ်တယ်။ မြေမှုန့်ကစားဖော်ဖြစ်တယ်။ တစ်ဆရာတည်းမှာပဲ အတတ်ပညာ သင်ယူခဲ့ကြတယ်။ ကာဠကဏ္ဍီက အချိန်ကြာလာတဲ့အခါ ပစ္စည်းမွဲတေသွားလို့ အသက်မွေးဖို့ မတတ်နိုင်တဲ့အတွက် အနာထပိဏ်သူဌေးထံ သွားတယ်။ သူဌေးက ကာဠကဏ္ဍီကို အားပေးတယ်။ ရိက္ခာပေးတယ်။ သူ့ဥစ္စာကို လက်ခံစေတယ်။ သူဟာ သူဌေးအား ကျေးဇူးပြုတယ်။ သူဌေးရဲ့ကိစ္စအားလုံးကို ဆောင်ရွက်တယ်။ သူဌေးထံ လာတဲ့သူ့ကို လူတွေက ‘ကာဠကဏ္ဍီ ရပ်လော၊ ကာဠကဏ္ဍီ ထိုင်လော၊ ကာဠကဏ္ဍီ စားလော’ လို့ ပြောကြတယ်။

တစ်နေ့မှာ သူဌေးရဲ့မိတ်ဆွေတွေက သူဌေးထံသွားပြီး ‘သူဌေးကြီး၊ သင့်ထံမှာ အဲဒီကာဠကဏ္ဍီကို ဘာကြောင့် ထားတာလဲ၊ ကာဠကဏ္ဍီ ရပ်လော၊ ကာဠကဏ္ဍီ ထိုင်လော၊ ကာဠကဏ္ဍီ စားလော’ လို့ ပြောသံကြောင့် ဘီလူးတောင် ပြေးသွားနိုင်တယ်။ အဲဒီလူဟာ သင်နဲ့တန်းတူသူလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ဆင်းရဲကယ်။ အဲဒီလူနဲ့ သင့်မှာ ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ’ ပြောကြတယ်။ အနာထပိဏ်က ‘နာမည်ဆိုတာ

သြော် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၃၅

ခေါ်ဝေါ်ရုံမျှပါပဲ။ ပညာရှိတွေက နာမည်ကို အဓိက မထားကြပါဘူး။ နာမည်က ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကို ပေးတတ်တယ်လို့ ယုံကြည်သူ မဖြစ်သင့်ပါဘူး။ ငါဟာ နာမည်ကို အကြောင်းပြုပြီး ငါ့မြေမှုန့် ကစားဖက် (ငယ်သူငယ်ချင်း) ကို မစွန့်လွှတ်နိုင်ပါ' လို့ ပြောလိုက်တယ်။ သူဌေးက အဲဒီ မိတ်ဆွေတွေရဲ့စကားကို လက်မခံဘဲ တစ်နေ့မှာ သူဌေးရဲ့ ဘောဂရွာကို သွားတဲ့အခါ ကာဠကဏ္ဍီကို အိမ်စောင့်ထားပြီး သွားတယ်။

သူခိုးတွေက 'သူဌေးဟာ ဘောဂရွာကို သွားသတဲ့။ သူ့အိမ်ကို လုယက်ကြမယ်' လို့ ကြံပြီး ညအခါ လက်နက်မျိုးစုံ ယူကာ အိမ်ကိုဝိုင်းလာကြတယ်။ ကာဠကဏ္ဍီကလည်း သူခိုးတွေလာမှာကို သံသယရှိလို့ မအိပ်ဘဲ ထိုင်နေတယ်။ ကာဠကဏ္ဍီက သူခိုးတွေလာတာကို သိလို့ လူတွေကို နှိုးဖို့ ရာ 'သင်က ခရသင်းမှုတ်၊ သင်က စည်တီး' လို့ ပွဲသဘင်ကြီး ကျင်းပနေသလို တစ်အိမ်လုံးကို ဆူညံသွားအောင် လုပ်လိုက်တယ်။ သူခိုးတွေက 'ဒီအိမ်မှာ လူမရှိဘူးလို့ ငါတို့ နားကြားမှားခဲ့တယ်။ ဒီအိမ်မှာ သူဌေးကြီး ရှိနေတာပဲ' လို့ တွေးကာ လက်နက်တွေကို အဲဒီနေရာမှာပဲ စွန့်ပစ်ကာ ပြေးကြတယ်။

နောက်တစ်နေ့မှာ လူတွေဟာ ဟိုနေရာ၊ ဒီနေရာမှာ စွန့်ပစ်သွားကြတဲ့ လက်နက်တွေကို မြင်ရလို့ တုန်လှုပ်သွားကြတယ်။ 'ဒီနေ့ ဒီလိုပညာရှိအိမ်စောင့် မရှိခဲ့ရင် သူခိုးတွေက

စိတ်တိုင်းကျ ဝင်ပြီး တစ်အိမ်လုံး လှယ်ကသွားကြလိမ့်မယ်။
 ခိုင်မြဲတဲ့ ဒီမိတ်ဆွေ ကာဠကဏ္ဍီကို အမှီပြုပြီး သူဌေးမှာ
 ကြီးပွားရတယ်’ လို့ ပြောကာ ကာဠကဏ္ဍီကို ချီးမွမ်းကြတယ်။
 သူဌေး ဘောဂရွာက ပြန်လာတဲ့အခါ အဲဒီအကြောင်းစုံကို
 ပြောပြကြတယ်။

အဲဒီအခါ သူဌေးက အဲဒီလူတွေကို ‘သင်တို့က ငါ့ရဲ့
 ဒီလိုမိတ်ဆွေကို နှင်ထုတ်ခိုင်းကြတယ်။ သင်တို့ စကား
 အတိုင်း ငါ သူ့ကို နှင်ထုတ်ခဲ့ရင် ဒီနေ့ ငါ့မှာ ဘာဥစ္စာမှ
 ရှိမှာ မဟုတ်ဘူး၊ နာမည်က အဓိက မဟုတ်ဘူး၊ အကျိုး
 စီးပွားကို လိုလားတဲ့စိတ်ထားကပဲ အဓိက ဖြစ်တယ်’ လို့
 ပြောပြီး ကာဠကဏ္ဍီအား ရိက္ခာတွေ တိုးပေးတယ်။

‘အခု ငါ့မှာ ဒီစကားလက်ဆောင် ရှိတယ်’ လို့ ဆိုကာ
 ဘုရားရှင်ထံသွားပြီး အစကစပြီး အဲဒီဖြစ်ပုံအလုံးစုံကို လျှောက်
 ပြတယ်။ ဘုရားရှင်က ‘သူကြွယ်၊ ကာဠကဏ္ဍီမိတ်ဆွေဟာ
 ယခုမှသာ သူ့မိတ်ဆွေရဲ့အိမ်မှာ ဥစ္စာကို စောင့်ရှောက်တာ
 မဟုတ်သေး၊ ရှေးကလည်း စောင့်ရှောက်ခဲ့တယ်’ လို့ မိန့်ကာ
 အနာထပိဏ်ကတောင်းပန်လျှောက်ထားလို့ အတိတ်အကြောင်း
 ကို ဆောင်ပြတော်မူပါတယ်။

ရှေးအခါက ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဗြဟ္မဒတ်မင်း မင်း
 လုပ်အုပ်ချုပ်နေတုန်း ဘုရားလောင်းဟာ အခြွေအရံများစွာ
 ရှိတဲ့ သူဌေးဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူ့မိတ်ဆွေက ကာဠကဏ္ဍီအမည်ပဲ
 ရှိပါတယ်။ ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုက အဖြစ်အပျက်နဲ့ အားလုံးတူပါ

သြော် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၃၇

တယ်။ အဲဒီမှာ ဘုရားလောင်းက ဒီစကားလေးတွေကို ပြောပြပါတယ်။

‘အတူတူ ခြေလှမ်း ၇ လှမ်း လှမ်းဖူးရင် မိတ်ဆွေ (မေတ္တာရှေ့ထားသူ) မည်ပါတယ်။ ၁၂ ရက် အတူတူနေဖူးရင် သဟာယချင်း (ကိစ္စအားလုံးမှာ အတူတကွ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်) မည်ပါတယ်။ တစ်လ သို့မဟုတ် ၁၅ ရက် အတူနေဖူးရင် ဆွေမျိုးနဲ့တူသူ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီထက် ပိုလွန်ပြီး အတူတူနေဖူးရင် မိမိနဲ့တူသူ ဖြစ်တော့တာပါပဲ။ ငါဟာ ကိုယ့်ချမ်းသာအတွက်ကြောင့် ဒီလိုကြာမြင့်စွာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံလာတဲ့ ဒီကာဠကဏ္ဍီကို ဘယ်မှာ စွန့်ပစ်နိုင်မှာလဲ’

ဘုရားလောင်းက အဲဒီလိုမိတ်ဆွေရဲ့ဂုဏ်ကို ပြောပါတယ်။ အဲဒီအချိန်ကစပြီး နောက်တစ်ခါ သူတို့နှစ်ယောက်ကြားမှာ ဘယ်သူမှ လာမပြောတော့ပါ။

ကာဠကဏ္ဍီက အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း၊ ဗာရာဏသီသူဌေးက ဘုရားလောင်းဖြစ်ပါတယ်။

(ဇာတက၊ ၄၊ ပ၊ ၃၈၆)

အကျိုးစီးပွားကို လိုလားတဲ့စိတ်ကောင်းရှိသူ မိတ်ဆွေကို ရှာပြီး ပေါင်းသင်းတတ်ကြရပါမယ်။ တကယ့်အရေးမှာ တကယ်မိတ်ဆွေကောင်း ဟုတ်မဟုတ်ကို သိရပါတယ်။ တကယ့်မိတ်ဆွေကောင်းကို ငွေကြေး၊ ရာထူး၊ ရုပ်ရည်စသည်

၃၈

သာမဏေကျော်

တွေကို ကြည့်ပြီး ရွေးချယ်ရမှာ မဟုတ်ပါ။ အကျိုးစီးပွားကို
လိုလားတဲ့ စိတ်ကောင်းနဲ့ပဲ ရွေးချယ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
မင်းသားဦးခေါင်းဆောင်းထားတဲ့ ဘီလူးလို လူအယောင်
ဆောင် ဘာသာခြားတွေကိုတော့ အထူးသတိထားပြီး ရှောင်
ရှားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

တန်ဖိုးဖြတ်လို့ မရသူ

အနာထပိဏ်သူဌေးရဲ့ မိတ်ဆွေတွေ၊ ဆွေမျိုးတွေက စုပေါင်းပြီး ‘သူဌေးကြီး၊ ဒီမိတ်ဆွေဟာ သင်နဲ့ ဇာတ်၊ အနွယ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာစသည်အားဖြင့် မတူပါ။ သင့်ထက် မသာလွန်ပါ။ ဘာကြောင့် အဲဒီမိတ်ဆွေနဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ ရတာလဲ၊ မလုပ်ပါနဲ့’ အကြိမ်ကြိမ် တားမြစ်ကြတယ်။ အနာထပိဏ်ကတော့ ‘မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းဆိုတာ ကိုယ့်အောက် နိမ့်ကျသူတွေနဲ့ရော၊ ကိုယ်နဲ့တန်းတူသူတွေနဲ့ရော၊ ကိုယ့်ထက်သာလွန်သူတွေနဲ့ပါ ပြုလုပ်ရတယ်’ လို့ ပြောကာ အဲဒီလူတွေရဲ့စကားကို လက်မခံပါ။ ဘောဂရွာကို သွားတဲ့အခါ အဲဒီမိတ်ဆွေကို အိမ်စောင့်ထားပြီး သွားပါတယ်။ ကျန်တာက ကာဠကဏ္ဍီဝတ္ထု အတိုင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီဝတ္ထုမှာ အနာထပိဏ်ကသူ့ရဲ့အိမ်မှာ အဖြစ်အပျက်ကို ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားပြတဲ့အခါ ဘုရားရှင်က ဒီလို မိန့်တော်မူပါတယ်။

‘သူကြွယ်၊ မိတ်ဆွေဆိုတာ သေးငယ်တာ မရှိ၊ မိတ်ဆွေကျင့်ဝတ်တရားကို စောင့်ရှောက်နိုင်တာသာ အဓိကဖြစ်တယ်။ လိုရင်းဖြစ်တယ်။ မိတ်ဆွေဆိုတာ ကိုယ်နဲ့တူသူကိုရော၊ ကိုယ့်အောက်နိမ့်ကျသူကိုရော၊ ကိုယ့်ထက်သာလွန်သူကို

ပါ ပေါင်းသင်းရတယ်။ ဟုတ်တယ်၊ အဲဒီမိတ်ဆွေအားလုံးဟာ မိမိမှာ ရောက်လာတဲ့တာဝန်ကို ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ပေးကြတာပဲ။ အခု သင်ဟာ သင့်ရဲ့နိမ့်ကျတဲ့ မိတ်ဆွေကို အမှီပြုပြီး ဥစ္စာပိုင်ရှင်ဖြစ်ရတယ်။ ရှေးက ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ နိမ့်ကျတဲ့မိတ်ဆွေကို အမှီပြုပြီး ဗိမာန်ပိုင်ရှင်ဖြစ်ရတယ်' လို့ မိန့်ကာ အနာထပိဏ်က တောင်းဆိုလို့ အတိတ်အကြောင်းကို မိန့်တော်မူပါတယ်။

ရှေးအခါက ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဗြဟ္မဒတ်မင်း မင်းလုပ်အုပ်ချုပ်တဲ့အခါ ဘုရားလောင်းဟာ မင်းရဲ့ဥယျာဉ်မှာ သမန်းမြက်ရုံ၊ ကျူချုံစောင့်နတ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဥယျာဉ်မှာ မင်္ဂလာကျောက်ဖျာကို အမှီပြုပြီး ပေါက်နေတဲ့ ရုစအမည်ရှိ မင်္ဂလာသစ်ပင်ရှိတယ်။ အဲဒီမင်္ဂလာသစ်ပင်ဟာ ပင်စည်ဖြောင့်တယ်။ ဝန်းဝိုင်းတဲ့သစ်ခက်၊ သစ်ခွ ရှိတယ်။ မင်းက မြတ်နိုးခံရတယ်။ အဲဒီသစ်ပင်ကို 'မုခက' လို့လည်း ခေါ်ကြတယ်။ အဲဒီဥယျာဉ်မှာ တန်ခိုးကြီးတဲ့ နတ်မင်းတစ်ယောက် ရှိတယ်။ ဘုရားလောင်းနတ်က အဲဒီနတ်မင်းနဲ့ ဆက်ဆံပေါင်းသင်းတယ်။

အဲဒီအခါ မင်းက တိုင်တစ်လုံးတည်းရှိတဲ့ ပြာသာဒ်မှာ နေတယ်။ အဲဒီပြာသာဒ်ရဲ့ အဲဒီတိုင်ဟာ လှုပ်နေတယ်။ လှုပ်နေတဲ့အကြောင်းကို မင်းအား ပြောပြကြတယ်။ မင်းက လက်သမားတွေကို အခေါ်ခိုင်းပြီး 'အမောင်တို့၊ တစ်တိုင်တည်းရှိတဲ့ ငါ့မင်္ဂလာပြာသာဒ်ရဲ့တိုင်ဟာ လှုပ်နေတယ်။

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၄၁

အနှစ်ရှိတဲ့ တိုင်တစ်တိုင်ကို ဆောင်ယူပြီး အဲဒီတိုင်ကို မလှုပ်
အောင် လုပ်ကြပါ’ လို့ ပြောတယ်။ ‘ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်း
ကြီး’ လို့ လက်သမားတွေက မင်းအား ဝန်ခံသွားပြီး အဲဒီတိုင်
နဲ့ သင့်တော်မယ့်သစ်ပင်ကို ရှာဖွေကြတယ်။ အခြားနေရာမှာ
မတွေ့လို့ ဥယျာဉ်ထဲကို ဝင်ကာ အဲဒီမူခကသစ်ပင်ကို မြင်သွား
ကြတယ်။ မင်းထံသွားပြီး ‘အမောင်တို့၊ အဲဒီတိုင်နဲ့ သင့်တော်
မယ့် သစ်ပင်ကို တွေ့ကြသလား’ လို့ မင်းက မေးတဲ့အခါ
‘တွေ့တော့ တွေ့ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အဲဒီသစ်ပင်ကို မဖြတ်ရဲ
ကြပါ’ လို့ ပြောကြတယ်။

‘ဘာကြောင့် မဖြတ်ရဲကြတာလဲ’

‘ကျွန်တော်မျိုးတို့ဟာ အခြားနေရာမှာ သစ်ပင်ကို
မတွေ့ကြလို့ ဥယျာဉ်ထဲကို ဝင်ခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီဥယျာဉ်ထဲ
မှာလည်း မင်္ဂလာသစ်ပင်မှတစ်ပါး အခြားသစ်ပင်ကို မတွေ့
ကြရပါ။ မင်္ဂလာသစ်ပင် ဖြစ်နေလို့ အဲဒီသစ်ပင်ကို မဖြတ်ရဲ
ကြပါ’

‘သွားကြပါ၊ အဲဒီသစ်ပင်ကို ဖြတ်ပြီး ပြာသာဒ်ကို
ခိုင်အောင် လုပ်ကြပါ။ ငါတို့ဟာ အခြားမင်္ဂလာသစ်ပင်ကို
လုပ်ကြမယ်’

အဲဒီလက်သမားတွေဟာ ‘ကောင်းပါပြီ’ လို့ ပူဇော်
ပသမှုကို ယူကာ ဥယျာဉ်ကိုသွားပြီး ‘နက်ဖြန်ခါ ဖြတ်ကြ
မယ်’ လို့ တွေးကာ သစ်ပင်အား ပူဇော်ပသပြီး ထွက်ခွာသွား
ကြတယ်။ သစ်ပင်စောင့်နတ်က အဲဒီအကြောင်းကို သိလို့

‘နက်ဖြန်မှာ ငါ့ရဲ့ဗိမာန်ကို ဖျက်ကြလိမ့်မယ်၊ ကလေးတွေကို ခေါ်ယူပြီး ဘယ်ကိုသွားရမလဲ’ လို့ သွားရမယ့်နေရာကို ကြည့်တဲ့အခါ မတွေ့တဲ့အတွက် သား သမီးတွေရဲ့လည်ပင်း မှာ ကိုင်ကာ ငိုနေတယ်။ အဲဒီနတ်နဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ မိတ်ဆွေ နတ်က လာပြီး ‘အဲဒါ ဘာလဲ’ လို့ မေးကြတယ်။ အဲဒီ အကြောင်းကို ကြားသိရတဲ့အခါ သူတို့လည်း လက်သမား တွေ ပြန်သွားအောင် လုပ်တဲ့နည်းနဲ့ မမြင်ကြလို့ အဲဒီနတ် ကို ပွေ့ဖက်ကာ ငိုဖို့ကြိုးစားကြပါတယ်။

အဲဒီအခါ ဘုရားလောင်းနတ်က ‘သစ်ပင်စောင့်နတ် ကို တွေ့မယ်’ လို့ ကြံကာ သွားတော့ အဲဒီအကြောင်းကို ကြားရတယ်။ ‘ရှိပါစေ၊ မပူကြပါနဲ့။ ငါဟာ သစ်ပင်ကို ဖြတ်ခွင့်မပေးအံ့။ နက်ဖြန်ခါ လက်သမားတွေလာတဲ့အခါ ငါ့ရဲ့အကြောင်းကို ကြည့်ကြ’ လို့ အဲဒီနတ်တွေကို အားပေး စကား ပြောပါတယ်။ ဘုရားလောင်းနတ်က နောက်တစ်နေ့ လက်သမားတွေ လာတဲ့အခါ ပုတ်သင်အသွင် ယူလိုက်ပါ တယ်။ လက်သမားတွေရဲ့ရှေ့ကသွားကာ မင်္ဂလာသစ်ပင်ရဲ့ အမြစ်ကြားကို ဝင်သွားတယ်။ အဲဒီသစ်ပင်ကို အခေါင်းရှိသလို လုပ်ကာ သစ်ပင်အလယ်ပိုင်းနဲ့ တက်သွားပြီး ပင်စည်ရဲ့ ထိပ်ဖျားမှထွက်ကာ ဦးခေါင်းကို တငြိမ်ငြိမ်လုပ်ကာ လျောင်း နေပါတယ်။

လက်သမားကြီးက အဲဒီပုတ်သင်ကိုမြင်ပြီး သစ်ပင်ကို လက်နဲ့ခေါက်ကြည့်ပါတယ်။ ‘ဒီသစ်ပင်ဟာ အခေါင်းရှိတဲ့

သြော် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၄၃

သစ်ပင်ပဲ၊ အနှစ်မရှိဘူး။ မနေ့က မစူးစမ်းဘဲနဲ့ ပူဇော်ပသမှုကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြတယ်'လို့ ပြောကာ တစ်ခဲနက်ဖြစ်နေတဲ့ သစ်ပင်ကြီးကို ကဲ့ရဲ့ပြီး ထွက်သွားတယ်။ အဲဒီသစ်ပင်စောင့်နတ်ဟာ ဘုရားလောင်းနတ်ကို အမှီပြုပြီး ဗိမာန်ပိုင်ရှင်ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီနတ်နဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ မိတ်ဆွေနတ်များစွာဟာ အဲဒီနတ်ကို နှုတ်ဆက်ကြဖို့ စုဝေးလာကြတယ်။ အဲဒီသစ်ပင်စောင့်နတ်က 'ငါဟာ ဗိမာန်ကိုရပြီ' လို့ ဝမ်းသာနေတယ်။ အဲဒီမိတ်ဆွေနတ်တွေရဲ့အလယ်မှာ ဘုရားလောင်းနတ်ရဲ့ဂုဏ်ကို ပြောလိုလို့ ဒီလိုပြောပါတယ်။

‘အို နတ်အပေါင်းတို့၊ ငါတို့ဟာ တန်ခိုးကြီးကြပေမယ့် ပညာနည်းကြလို့ ဒီနည်းလမ်းကို မသိခဲ့ကြ။ သမန်းမြက်ရုံ၊ ကျူချုံစောင့်နတ်ကတော့ ဉာဏ်ပညာနဲ့ပြည့်စုံလို့ ငါတို့ကို ဗိမာန်ပိုင်ရှင်ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးခဲ့တယ်။ မိတ်ဆွေဆိုတာ ကိုယ်နဲ့တန်းတူသူကိုရော၊ ကိုယ့်ထက်သာလွန်သူကိုရော၊ ကိုယ့်အောက်နိမ့်ကျသူကိုပါ ပေါင်းသင်းရတာပါပဲ။ ဟုတ်တယ်၊ သတ္တဝါအားလုံးဟာ သူတို့ရဲ့အစွမ်းအစနဲ့ မိတ်ဆွေတွေမှာ ဖြစ်နေတဲ့ဆင်းရဲကို ထုတ်ဆောင်ပြီး ချမ်းသာမှာ တည်စေကြတာချည်းပဲ။’

ရုစာသစ်ပင်စောင့်နတ်က အရှင်အာနန္ဒာအလောင်းဖြစ်တယ်။ (ဇာတက၊ ၅၊ ပ၊ ၄၆၇)

သူတစ်ပါး ဒုက္ခရောက်နေရင် အဲဒီဒုက္ခကို ကယ်တင်နိုင်တဲ့ ပညာအစွမ်းအစရှိတဲ့မိတ်ဆွေဟာ လောကမှာ အားကိုး

ရမယ့်၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရမယ့် မိတ်ဆွေကောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဂုဏ်သိန်အရှိန်အဝါ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ ရုပ်ရည်တွေ မပြည့်စုံပေမယ့် အသိပညာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အားကိုးရ၊ အလေးထားရ၊ တန်ဖိုးထားရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါတယ်။ အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာဟာ မိမိအတွက်ရော သူတစ်ပါးအတွက်ပါ အင်မတန်မှ ကျေးဇူးများလှပါပေတယ်။ ဂုဏ်သိန် အရှိန်အဝါ၊ ဥစ္စာ၊ ရုပ်ရည်တွေဟာ တန်ဖိုးဖြတ်လို့ ရချင်ရနိုင်ပေမယ့် အသိပညာကတော့ တန်ဖိုးဖြတ်လို့ မရနိုင်ပါ။ တန်ဖိုးဖြတ်လို့မရတဲ့ အသိပညာကို ပိုင်ဆိုင်ထားသူ ပညာရှင်ဟာလည်း တန်ဖိုးဖြတ်လို့မရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါတယ်။

မြင်ကွင်းမှတစ်ဆင့်

ရှေးအခါ ဗာရာဏသီပြည်မှာ သာမမည်တဲ့မင်း အုပ်ချုပ်တယ်။ အဲဒီအခါ ဘုရားလောင်းဟာ အမတ်မျိုးမှာဖြစ်ပြီး အရွယ်ရောက်တော့ အဲဒီမင်းရဲ့အကျိုးအကြောင်းကို သွန်သင်တဲ့သူ ဖြစ်လာတယ်။ မင်းမှာ ပဏ္ဏဝဆိုတဲ့ မင်္ဂလာမြင်း ရှိတယ်။ မြင်းထိန်းရဲ့နာမည်က ဂိရိဒတ္တ ဖြစ်တယ်။ ဂိရိဒတ္တက ခြေခွင်တယ်။ မြင်းက မျက်နှာကကြိုးကိုဆွဲပြီး ရှေ့က သွားတဲ့ အဲဒီဂိရိဒတ္တကိုကြည့်ကာ 'ဒီလူဟာ ငါ့ကို သင်ပေးနေတာပဲ' လို့ ထင်ပြီး အဲဒီဂိရိဒတ္တကို အတုလိုက်လို့ ခြေခွင်သွားတယ်။ အဲဒီမြင်းမှာ ခြေခွင်နေတာကို မင်းအား ပြောပြကြတယ်။ မင်းက ဆေးဆရာတွေ အခေါ်ခိုင်းတယ်။

အဲဒီဆေးဆရာတွေက သွားပြီး မြင်းရဲ့ခန္ဓာကိုယ်မှာ ရောဂါကို မတွေ့ကြလို့ 'ဒီမြင်းမှာရောဂါကို မတွေ့ကြရပါ' လို့ မင်းအား ပြောပြကြတယ်။ မင်းက ဘုရားလောင်းကို 'မိတ်ဆွေ၊ သွားပါ။ အဲဒီမှာ အကြောင်းကို သိအောင်လုပ်ခဲ့ပါ' လို့ ပြောတယ်။ ဘုရားလောင်းက သွားပြီး ခြေခွင်တဲ့ မြင်းထိန်းတဲ့ မြင်းထိန်းနဲ့ရောနှောလို့ အဲဒီမြင်းမှာ ခြေခွင်တာကို သိသွားတယ်။ မင်းအား အဲဒီအကြောင်းကို ပြောပြတယ်။ 'ရောနှောမှုအပြစ်ကြောင့် ဒီလိုဖြစ်ရတယ်' လို့ ပြလိုလို့ ဒီလို ပြောပြပါတယ်။

‘သာမမင်းရဲ့ ပဏ္ဏဝမည်တဲ့ မင်္ဂလာမြင်းကို ဂိရိဒတ္တက ဖျက်ဆီးပါတယ်။ မင်္ဂလာမြင်းဟာ သူ့ရဲ့ပင်ကိုသဘောကို စွန့်ကာ မြင်းထိန်းဂိရိဒတ္တရဲ့ အမှုအရာကိုပဲ လိုက်တုလုပ်နေပါတယ်။’

အဲဒီအခါ ဘုရားလောင်းကို မင်းက ‘မိတ်ဆွေ၊ အခုအခါ ဘာကိုလုပ်ရပါမလဲ’ လို့ မေးတယ်။ ဘုရားလောင်းက ‘ကောင်းတဲ့မြင်းထိန်းကိုရရင် အရင်အတိုင်းပဲ ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်’ လို့ ပြောတယ်။ မင်းက ဘုရားလောင်းပြောတဲ့အတိုင်း လုပ်လိုက်တဲ့အခါ မြင်းက ခြေမခွင်တော့ဘဲ အရင်အတိုင်းပဲ ဖြစ်သွားပါတယ်။ မင်းက ‘တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ အလိုအဇ္ဈာသယကိုတောင် သိပါပေတယ်’ လို့ သဘောကျကာ ဘုရားလောင်းအား အခြွေအရံများစွာကို ပေးလိုက်ပါတယ်။

ဂိရိဒတ္တက ဒေဝဒတ်အလောင်း၊ မင်းက အရှင်အာနန္ဒာလောင်း၊ ပညာရှိအမတ်က ဘုရားလောင်း ဖြစ်ပါတယ်။

(ဇာတက၊ ၄၊ ဒုတိယ၊ ၈၉)

မကောင်းတဲ့မြင်ကွင်းအာရုံက သတ္တဝါတစ်ဦး တစ်ယောက်ကို မကောင်းဘက်ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ပေးတတ်သလို ကောင်းတဲ့မြင်ကွင်းအာရုံကလည်း ကောင်းတဲ့ဘက်ကို ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ပေးတတ်ကြောင်းကို ဒီဇာတ်လမ်းက ဖော်ပြသွားပါတယ်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုလည်း အဲဒီကောင်း မကောင်းမြင်ကွင်းအာရုံတွေက ကောင်းမကောင်း

ဪ ဖိတ်ဆွေ ဖိတ်ဆွေ

၄၇

ဘက်ကို ပို့ဆောင်ပေးနိုင်စွမ်း ရှိကြပါတယ်။ ကိုယ့်ကို
မကောင်းတဲ့ဘက်ရောက်စေမယ့် မြင်ကွင်းတွေကို ရှောင်ကွင်း
နိုင်ရပါမယ်။ ကောင်းတဲ့ဘက်ကို ပို့ပေးမယ့် မြင်ကွင်းကို
တော့ ဆုံစည်းကြရပါမယ်။

စကားသံရဲ့ စွမ်းအား

ရှေးအခါ ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဗြဟ္မဒတ်မင်း မင်းလုပ် အုပ်ချုပ်တဲ့အခါ ဘုရားလောင်းက အဲဒီမင်းရဲ့အမတ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအခါ မင်းမှာ မဟိဋ္ဌာမုခမည်တဲ့ မင်္ဂလာဆင် ရှိတယ်။ သီလရှိတယ်၊ အကျင့်ကောင်းတယ်၊ ဘယ်သူ့ကိုမှ မညှဉ်းဆဲဘူး။ တစ်နေ့မှာ အဲဒီမင်္ဂလာဆင်နေရာတင်းကုပ် အနီးမှာ ညအခါ သူခိုးတွေလာပြီး အဲဒီမင်္ဂလာဆင်ရဲ့အနီးမှာ ထိုင်ကာ တိုင်ပင်ကြတယ်။ ‘ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းကို ဒီလိုဖောက် ခွဲရမယ်။ အဆက်အစပ်ကို ဒီလိုဖြတ်ရမယ်။ ဥမင်လိုဏ်ခေါင်း ကိုရော အဆက်အစပ်ဖြတ်တာကိုပါ လမ်းနဲ့တူအောင်၊ ဆိပ် ကမ်းနဲ့တူအောင်၊ အရှုပ်အထွေးမရှိအောင်လုပ်ပြီး ဥစ္စာ ဘဏ္ဍာ ကို ခိုးယူသင့်တယ်။ ခိုးယူသူဟာ ဥစ္စာရှင်ကိုသတ်ပြီးမှသာ ခိုးယူရမယ်။ အဲဒီလိုလုပ်ရင် ကိုယ့်ကို ရန်မရှာနိုင်တော့ဘူး။ သူခိုးဆိုတာ အကျင့်သီလနဲ့ ပြည့်စုံသူမရှိ၊ ကြမ်းတမ်းသူ၊ ကြမ်းကြုတ်သူ၊ အနိုင်ကျင့်သူဖြစ်ရမယ်’ လို့ အဲဒီလို တိုင်ပင် ပြီး အချင်းချင်းကို သင်ယူစေကာ သွားကြတယ်။

အဲဒီလိုနည်းနဲ့ပဲ နောက်တစ်နေ့၊ နောက်တစ်နေ့၊ စသည်ဖြင့် နေ့ပေါင်းများစွာ အဲဒီနေရာကို လာပြီးတိုင်ပင် ကြတယ်။ မင်္ဂလာဆင်က အဲဒီသူခိုးတွေရဲ့စကားကို ကြားရ

ဪ ဖိတ်ဆွေ ဖိတ်ဆွေ

၄၉

လို့ ‘ဒီသူခိုးတွေဟာ ငါ့ကိုသင်ပေးနေကြတာပဲ’ လို့ ထင်မှတ်ကာ ‘ယခုအခါ ငါဟာ ကြမ်းတမ်းသူ၊ ကြမ်းကြုတ်သူ၊ အနိုင်ကျင့်သူ ဖြစ်ရမယ်’ လို့ သဘောပေါက်ပြီး အဲဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်သွားတော့တယ်။ နံနက်စောစောပဲ လာတဲ့ဆင်ထိန်းကို နှာမောင်းနဲ့ကိုင်ပြီး မြေကြီးပေါ် ပေါက်သတ်လိုက်တယ်။ အဲဒီနည်းနဲ့ နောက်တစ်ယောက်၊ နောက်တစ်ယောက်နဲ့ လာလာသမျှလူကို သတ်နေတော့တာချည်းပဲ။

‘မဟိဋ္ဌာမုခဟာ ရူးသွားပြီး မြင်မြင်သမျှလူတွေကို သတ်နေတယ်’ လို့ မင်းအား ပြောပြကြတယ်။ မင်းက ဘုရားလောင်းကို ‘ပညာရှိ သွားပါ၊ ဘာကြောင့် အဲဒီမင်္ဂလာဆင်ဟာ ဖောက်ပြန်သွားတယ်ဆိုတာကို သိအောင် လုပ်ခဲ့ပါ’ လို့ ပြောကာ စေလွှတ်လိုက်တယ်။ ဘုရားလောင်းက သွားပြီး အဲဒီဆင်ရဲ့ကိုယ်မှာ ရောဂါမရှိတာကိုသိလို့ ‘ဘာကြောင့် ဒီဆင်ဟာ ဖောက်ပြန်သွားတာလဲ’ လို့ စူးစမ်းတဲ့အခါ ‘ဧကန်ပဲ အနီးအနားမှာ လူတွေရဲ့စကားကို ကြားရလို့ ဒီလူတွေက ငါ့ကို သင်ပေးနေကြတာပဲ’ လို့ ထင်မှတ်ကာ ဖောက်ပြန်သွားတာ ဖြစ်မယ်’ လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီး ဆင်ထိန်းတွေကို ‘ဆင်တင်းကုပ်နဲ့အနီးမှာ ညအခါ လူတစ်စုက စကားတစ်စုံတစ်ရာ လာပြောဖူးတာများ ရှိပါသလား’ လို့ မေးတယ်။ ‘အို အရှင် ရှိပါတယ်။ သူခိုးတွေလာပြီး ပြောကြပါတယ်’ လို့ ဖြေတယ်။

ဘုရားလောင်းက သွားပြီး မင်းအား ‘အရှင်မင်း၊

ဆင်ရဲ့ကိုယ်မှာ အခြားဖောက်ပြန်တာ မရှိပါ။ သူခိုးတွေရဲ့ စကားကို ကြားရလို့ ဒီလိုပျက်စီးသွားပါတယ်' လို့ ပြောတယ်။ 'အခု ဘာကိုလုပ်သင့်ပါသလဲ' လို့ မင်းက မေးလို့ ဘုရားလောင်းက 'သီလရှိတဲ့ ရဟန်း ပုဏ္ဏားတွေကို ဆင်တင်းကုပ်မှာ ထိုင်စေကာ သီလအကျင့်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ စကားကို ပြောကြားစေသင့်ပါတယ်' လို့ ပြောတယ်။ မင်းက အဲဒီအတိုင်း လုပ်ခိုင်းလိုက်တယ်။ ဘုရားလောင်းဟာ ဆင်တင်းကုပ်ကိုသွားပြီး သီလရှိတဲ့ ရဟန်းပုဏ္ဏားတွေကို ဆင်တင်းကုပ်မှာ ထိုင်စေကာ 'အရှင်ဘုရားတို့၊ သီလနဲ့ပတ်သက်တဲ့စကားကို ပြောကြားတော်မူကြပါ' လို့ လျှောက်တယ်။ အဲဒီရဟန်းပုဏ္ဏားတွေက ဆင်ရဲ့အနီးမှာထိုင်ပြီး 'ဘယ်သူ့ကိုမှ မသုံးသပ်ရဘူး၊ မသတ်ရဘူး၊ သီလအကျင့်နဲ့ ပြည့်စုံသူ၊ ခန္တီ၊ မေတ္တာ၊ ကရုဏာရှိသူ ဖြစ်သင့်တယ်' လို့ သီလနဲ့ပတ်သက်တဲ့ စကားကို ပြောကြတယ်။

အဲဒီဆင်က အဲဒီစကားကိုကြားရလို့ 'ငါ့ကို ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေက သင်ပြပေးနေကြတာပဲ။ အခုချိန်ကစပြီး သီလရှိသူ ဖြစ်ရမယ်' လို့ တွေးကာ သီလရှိသူ ဖြစ်သွားတယ်။ မင်းက ဘုရားလောင်းကို 'ချစ်သား၊ ဒီဆင်ဟာ သီလရှိသူ ဖြစ်သွားပါပြီလား' လို့ မေးလို့ ဘုရားလောင်းက 'မှန်ပါ အရှင်မင်း၊ သီလရှိသူ ဖြစ်သွားပါပြီ' လို့ ပြောပြီး 'ဒီဆိုးသွမ်းသွားတဲ့ ဆင်ဟာ ပညာရှိတွေကို အမှီပြုရလို့ နဂိုကအကောင်းသဘောတွေမှာ တည်ရှိသွားပါတယ်' လို့ ပြောပါတယ်။

သြော် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၅၁

မင်းက ဘုရားလောင်းအား တိရစ္ဆာန်ရဲ့ အလိုအဇ္ဈာ
သယကိုတောင် သိနိုင်တာမို့ အခြံအရံအများကြီး ပေးလိုက်
ပါတယ်။ မင်းက အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း ဖြစ်ပါတယ်။

(ဇာတက၊ ဌ၊ ပထမ၊ ၂၀၃)

ကြားရတဲ့စကားသံကလည်း သတ္တဝါတစ်ဦး တစ်
ယောက်ကို ဆိုးအောင် ကောင်းအောင် လုပ်ပေးနိုင်စွမ်း ရှိ
ပါပေတယ်။ ကိုယ့်နားထဲမှာ ကိုယ့်ကို ဆိုးသူတစ်ယောက်
ဖြစ်လာစေမယ့် စကားမျိုးကို ရောက်မလာစေဖို့ အရေးကြီး
ပါတယ်။ လူကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်လာစေနိုင်မယ့် စကား
ကောင်းတွေကို များများနားထောင်ပေးသင့်ကြပါတယ်။

ခိုရာ

ရှေးအခါက ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်မှာ သောတာပန်ဥပသကာဟာ ဆတ္တာသည်သူကြွယ်တစ်ယောက် နဲ့အတူ လှေစီးသွားတယ်။ ဆတ္တာသည်ရဲ့မယားက ‘အရှင် ကျွန်မ ခင်ပွန်းရဲ့ချမ်းသာဆင်းရဲဟာ သင့်ရဲ့တာဝန်ပဲ’ လို့ ပြောကာ ဆတ္တာသည်ကို အဲဒီဥပါသကာအား အပ်နှံလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီအခါ အဲဒီလှေဟာ ၇ ရက်မြောက်မှာ သမုဒ္ဒရာ အလယ်မှာ ကွဲသွားတယ်။ အဲဒီလူနှစ်ယောက်ဟာ ပျဉ်ချပ် တစ်ခုမှာ လျောင်းရင်း ကျွန်းငယ်တစ်ကျွန်းကို ရောက်သွားကြတယ်။ အဲဒီကျွန်းမှာ အဲဒီဆတ္တာသည်က ငှက်တွေကို သတ်ကာ ချက်စားရင်း ဥပါသကာအားလည်း ပေးတယ်။ ဥပါသကာက မစားချင်ဘူးလို့ပြောပြီး မစားဘဲနေတယ်။ ဥပါသကာက ‘ဒီနေရာမှာ ငါတို့အား ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာသုံးပါးမှတစ်ပါး အခြားအားကိုးထောက်တည်စရာ မရှိ’ လို့ ကြံတယ်။

ဥပါသကာက ရတနာသုံးပါးရဲ့ဂုဏ်တွေကို အောက်မေ့တယ်။ အဲဒီလိုအောက်မေ့နေတုန်း အဲဒီကျွန်းငယ်မှာ ဖြစ်နေတဲ့ နဂါးမင်းက သူ့ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ကို လှေကြီးလုပ်ပြီး ဖန်ဆင်းတယ်။ သမုဒ္ဒရာစောင့်နတ်က ပဲ့ကိုင်လုပ်တယ်။

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၅၃

လှေဟာ ရတနာ ၇ ပါးတွေနဲ့ ပြည့်နေတယ်။ လင်းယဉ်တိုင်
၃ ခုက ကျောက်ညိုပတ္တမြားနဲ့ပြီးတယ်။ ရွက် (လင်းယဉ်
ရွက်)က ရွှေနဲ့ပြီးတယ်။ ကြိုးတွေက ငွေနဲ့ပြီးတယ်။ တက်မ
တွေက ရွှေနဲ့ပြီးတယ်။

သမုဒ္ဒရာစောင့်နတ်က လှေမှာရပ်ကာ ‘ဗမ္မုဒိပ် သွား
မယ့်လူ ရှိသလား’ လို့ ကြွေးကြော်တယ်။ ဥပါသကာက
‘ငါတို့သွားကြမယ်’ လို့ ပြောတယ်။ ‘ဒီလိုဆိုရင် လာလေ၊
လှေပေါ်တက်လော’ လို့ နတ်က ပြောတယ်။ ဥပါသကာက
လှေပေါ်တက်ပြီး ဆတ္တာသည်ကို ခေါ်တယ်။ သမုဒ္ဒရာစောင့်
နတ်က ‘သင်ဥပါသကာအတွက်သာ ရတယ်၊ အဲဒီလူအတွက်
မရဘူး’ လို့ ပြောလိုက်တယ်။

‘ဘာကြောင့်ပါလဲ’

‘အဲဒီလူမှာ သီလဂုဏ်အကျင့် မရှိ၊ ဒါကြောင့်ပါပဲ၊
ဟုတ်တယ်၊ ငါဟာ သင့်အတွက် လှေကို သယ်ဆောင်ခဲ့
တယ်။ အဲဒီလူအတွက် မဟုတ်ပါ’

‘ရှိပါစေ၊ ငါဟာ ငါကိုယ်တိုင် လှူထားတဲ့ ဒါန၊
စောင့်ထားတဲ့ သီလ၊ ပွားများထားတဲ့ ဘာဝနာတွေနဲ့ အဲဒီ
ဆတ္တာသည်အား ကုသိုလ်ဝေစုကို အမျှပေးဝေပါတယ်’

ဆတ္တာသည်က ‘အိုအရှင် ငါဝမ်းမြောက်ပါတယ်။
သာဓုခေါ်ပါတယ်’ လို့ ပြောတယ်။ နတ်က ‘အခု ခေါ်မယ်’
လို့ ပြောကာ ဆတ္တာသည်ကိုလည်းတင်ကာ လူ ၂ ယောက်
လုံးကို သမုဒ္ဒရာမှ ထွက်စေကာ မြစ်နဲ့ ဗာရာဏသီကိုသွားပြီး

နတ်ရဲ့အစွမ်းနဲ့ အဲဒီလူ နှစ်ယောက်လုံးရဲ့အိမ်မှာ ဥစ္စာကို တည်ရှိစေပါတယ်။

‘ပညာရှိတွေနဲ့သာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှုကို ပြုရမယ်၊ ဟုတ်တယ်၊ ဒီဆတ္တာသည်ဟာ ဒီဥပါသကာနဲ့သာ မပေါင်းသင်းရင် သမုဒ္ဒရာရဲ့အလယ်မှာပဲ ပျက်စီးလိမ့်မယ်’ လို့ ပညာရှိနဲ့ ပေါင်းသင်းရခြင်း၏ ကျေးဇူးကို သမုဒ္ဒရာစောင့် နတ်က ပြောတယ်။ ပြီးတော့ ဒီလိုလည်း ပြောတယ်။

‘သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ ဒါနရဲ့ ဒီအကျိုးကို ကြည့်ပါလား၊ နဂါးက လှေအသွင်ဆောင်ကာ သဒ္ဓါရှိတဲ့ ဥပါသကာကို သယ်ဆောင်သွားတယ်’

‘ပညာရှိတွေနဲ့သာ ပေါင်းသင်းရမယ်။ ပညာရှိတွေနဲ့သာ ဆက်ဆံရမယ်။ ဟုတ်တယ်၊ ပညာရှိတွေနဲ့ အတူတကွ နေထိုင်လို့ ဆတ္တာသည်ဟာ ချမ်းသာသွားတယ်’

အဲဒီလို သမုဒ္ဒရာစောင့်နတ်က ကောင်းကင်မှာ ရပ်ကာ တရားဟော ဆုံးမပြီး နဂါးမင်းကိုခေါ်ကာ မိမိဗိမာန်ကိုပဲ သွားပါတယ်။

နဂါးမင်းက အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း၊ သမုဒ္ဒရာစောင့်နတ်က ဘုရားလောင်းဖြစ်တယ်။

(ဇောတက၊ ၅၊ ဒု၊ ၁၀၁)

ကိုယ်ပြုထားတဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာကောင်းမှုတွေဟာ တကယ့်အရေးမှာ အားကိုးစရာ ဖြစ်လှပါတယ်။ ပတ္တာ

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၅၅

နမောဒနာ (ဝမ်းမြောက်စွာ သာဓုခေါ်မှု) ကုသိုလ်ကလည်း
အစွမ်းထက်ပါပေတယ်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်တဲ့ လူ
သူတော်ကောင်းတွေနဲ့ ပေါင်းသင်းရတာဟာ လောကမှာရော
သံသရာမှာပါ အမြတ်များစွာ ရစေနိုင်ပါတယ်။

ညံ့သူ၊ တူသူ၊ သာသူ

လောကမှာ ပုဂ္ဂိုလ် ၃ မျိုး ရှိတယ်။

၁။ မမှီဝဲ၊ မပေါင်းသင်း၊ မဆည်းကပ်ထိုက်သူ။

၂။ မှီဝဲ၊ ပေါင်းသင်း၊ ဆည်းကပ်ထိုက်သူ။

၃။ အရိုအသေပြု၊ အလေးပြုပြီး မှီဝဲ ပေါင်းသင်း ဆည်းကပ်ထိုက်သူ။

၁။ မိမိအောက် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် ယုတ်နိမ့်သူကို ကိုယ်ကျိုးအတွက်တောင် မမှီဝဲ၊ မပေါင်းသင်း၊ မဆည်းကပ်ထိုက်ပါ။ သနားကြင်နာမှုနဲ့တော့ ချဉ်းကပ်နိုင်ပါတယ်။

၂။ မိမိနဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် တန်းတူသူကို မှီဝဲ၊ ပေါင်းသင်း၊ ဆည်းကပ်ထိုက်တယ်။ အကြောင်းကတော့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာရှိသူတွေအချင်းချင်း သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနဲ့ပတ်သက်တဲ့စကား ပြောကြားကြလိမ့်မယ်။ အဲဒါဟာ ချမ်းသာကြောင်း ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့်ပါပဲ။

၃။ မိမိထက် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် သာလွန်သူကို အရိုအသေပြု၊ အလေးပြုပြီး မှီဝဲ ပေါင်းသင်း ဆည်းကပ်ထိုက်တယ်။ အကြောင်းကတော့ မပြည့်

စုံတဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတွေကို ပြည့်စုံလာစေ
နိုင်တယ်။ ပြည့်စုံပြီး သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာတွေကို
ပညာနဲ့ ချီးမြှောက်နိုင်တယ်။ (ပညာနဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊
ပညာအား မလျှောက်ပတ်၊ ကျေးဇူးမများတာတွေကို
ရှောင်ကြဉ်ပြီး သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအား လျှောက်
ပတ်၊ ကျေးဇူးများတာတွေကို မှီဝဲနိုင်တယ်) ဒါ
ကြောင့်ပါပဲ။

ကိုယ့်အောက် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် ယုတ်
လျော့သူကို မှီဝဲသူဟာ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ယုတ်
လျော့တယ်။ ကိုယ်နဲ့ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့်
တန်းတူသူကို မှီဝဲသူဟာ ဘယ်တော့မှ သီလ၊ သမာ
ဓိ၊ ပညာအားဖြင့် မယုတ်လျော့။ ကိုယ့်ထက် သီလ၊
သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် သာလွန်သူကို မှီဝဲသူဟာ
သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အလျင်အမြန်ပဲ ကြီးပွား
တိုးတက်တယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ထက် သီလ၊
သမာဓိ၊ ပညာအားဖြင့် သာလွန်သူကို မှီဝဲရပါတယ်။

(အံ၊ ပါဠိ၊ ပ၊ ၁၂၃)

ဒီဘုရားစကားတော်အရ ကိုယ့်ထက် သီလ၊ သမာဓိ၊
ပညာ သာလွန်သူကို ပေါင်းသင်းရရင်တော့ အကောင်းဆုံး
ဖြစ်ပါတယ်။ သာလွန်သူကို မရရင် တန်းတူသူကိုပဲ ပေါင်း
သင်းရပါမယ်။ ယုတ်နိမ့်သူကိုတော့ ရှောင်ရှားရပါမယ်။

အမြတ်ထွက်ပါစေ

နောက်ပုဂ္ဂိုလ် ၃ မျိုးကိုလည်း ဘုရားရှင် ဟောတော်မူ
ထားပါသေးတယ်။

- ၁။ စက်ဆုပ်ထိုက်သူ၊ မမှီဝဲ၊ မပေါင်းသင်းထိုက်သူ။
- ၂။ လျစ်လျူရှုထိုက်သူ၊ မမှီဝဲ၊ မပေါင်းသင်းထိုက်သူ။
- ၃။ မှီဝဲ ပေါင်းသင်း ဆည်းကပ်ထိုက်သူ။

၁။ သီလမရှိ၊ အကျင့်မကောင်း၊ ကိုယ် နှုတ် စိတ်
မစင်ကြယ်၊ ယုံမှားဖွယ်အကျင့်ရှိတယ်။ ဖုံးထားထိုက်
တဲ့ မကောင်းမှုရှိတယ်။ ရဟန်းအစစ်မဟုတ်ဘဲ
ရဟန်းအစစ်လို့ ဝန်ခံတယ်။ အကျင့်မြတ်ကို မကျင့်
ဘဲ ကျင့်တယ်လို့ ဝန်ခံတယ်။ အတွင်းမှာ ကံပုပ်
တယ်။ ကိလေသာတွေနဲ့ စိုစွတ်တယ်။ ကိလေသာ
အမှိုက်ရှိတယ်။

အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို မမှီဝဲ၊ မပေါင်းသင်း၊ မဆည်းကပ်ရ။
အကြောင်းကတော့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်နောက် အတုမလိုက်
ရင်တောင်မှ 'ဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ယုတ်ညံ့တဲ့မိတ်ဆွေ ရှိ
သူပဲ' လို့ မကောင်းသတင်းထွက်မယ်။

ဥပမာ၊ ကျင်ကြီးတွင်းထဲရောက်နေတဲ့ မြွေဟာ

သြော် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၅၉

မကိုက်ရင်တောင် မြွေကိုထိသူကို ကျင်ကြီးပေလူးစေ
သလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။

၂။ အမျက်ထွက်တယ်။ စိတ်ပူပန်မှုများတယ်။ နည်း
နည်းလေး အပြောခံရတာနဲ့ အမျက်ထွက်တယ်။ ခက်
ထန်တယ်။ အမျက်ထွက်မှု၊ ဒေါသ၊ မကျေနပ်မှု
ထင်ရှားစွာ ပြတယ်။

ဥပမာ၊ အနာဟောင်းဟာ သစ်သား သို့မဟုတ် အိုး
ခြမ်းကွဲနဲ့ ထိခိုက်ခံရရင် အလွန်အကဲပဲ ပြည်၊ သွေး
အရည်တွေ ယိုစီးသလိုပဲ။

တစ်နည်း၊ တည်သား ထင်းမီးစဟာ သစ်သား၊ သို့
မဟုတ် အိုးခြမ်းကွဲနဲ့ ထိခိုက်ခံရရင် အလွန်အကဲပဲ
မိဋ် မိဋ်လို့ အသံမြည်သလိုပဲ။

တစ်နည်း၊ ကျင်ကြီးတွင်းဟာ သစ်သား သို့မဟုတ်
အိုးခြမ်းကွဲနဲ့ ထိခိုက်ခံရရင် အလွန်အကဲပဲ အနံ့ဆိုး
သလိုပဲ။

အဲဒီလို အမျက်ဒေါသကြီးသူကို လျစ်လျူရှုရမယ်။
မမှီဝဲ၊ မပေါင်းသင်း၊ မဆည်းကပ်ရ။ အကြောင်းက
တော့ သူက ဆဲရင်လည်း ဆဲမယ်၊ ခြိမ်းခြောက်ရင်
လည်း ခြိမ်းခြောက်မယ်။ အကျိုးမဲ့ရင်လည်း ပြုလုပ်
မယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။

၃။ သီလရှိ၊ အကျင့်ကောင်းသူကို မှီဝဲရတယ်။ ပေါင်း
သင်းရတယ်။ ဆက်ဆံရတယ်။ အကြောင်းကတော့

အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့အတုကို မလိုက်ရင်တောင်မှ ‘ဒီပုဂ္ဂိုလ်
ဟာ မိတ်ဆွေကောင်းရှိသူပဲ’ လို့ ကောင်းသတင်းထွက်
တယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။

(အံ၊ ပါဠိ၊ ပ၊ ၁၂၄)

ဒီဘုရားစကားတော်အရ သီလမရှိသူကို ကျင်ကြီး
တွင်းထဲ ကျသွားပြီး တက်လာတဲ့မြွေပမာ ရှောင်ရပါမယ်။
ဒေါသကြီးသူကိုတော့ ကောက်ရိုးမီးပမာ လျစ်လျူရှုရပါမယ်။
ကောက်ရိုးမီးကို ကပ်လွန်းပြီး လှုံရင် ကိုယ်ကိုလောင်မြိုက်
တယ်။ ခွာလွန်းပြီး လှုံရင် အချမ်းမသက်သာ။ ကောက်ရိုးမီး
ကို မကပ်လွန်း၊ မခွာလွန်းဘဲ လှုံရင် အချမ်းသက်သာတယ်။
အဲဒီကောက်ရိုးမီးလိုပဲ ဒေါသကြီးသူကို လျစ်လျူရှုရပါမယ်။
သီလမရှိသူနဲ့ပေါင်းရင် သူ့လိုလိုက်မလုပ်သေးတောင်မှ ကိုယ့်
မှာ နာမည်ပျက်ပါတယ်။ အရှုံးပေါ်ပါတယ်။ သီလရှိသူနဲ့
ပေါင်းရင်တော့ သူ့လို လိုက်မလုပ်နိုင်သေးတောင်မှ ကိုယ့်မှာ
နာမည်ကောင်းထွက်ပါတယ်။ အမြတ်ရပါတယ်။ ဒါကြောင့်
သီလရှိသူ သူတော်ကောင်းကို ပေါင်းသင်းကြရပါမယ်။

မိတ်ဆွေတု မိတ်ဆွေစစ်များ

ဘုရားရှင်က ရှောင်ကြဉ်ရမယ့်မိတ်ဆွေ ၄ ယောက်နဲ့
ပေါင်းသင်းရမယ့် မိတ်ဆွေ ၄ ယောက်တို့ကို သိင်္ဂီလက
သူကြွယ်သားအား ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ရှောင်ကြဉ်ရမယ့် မိတ်ဆွေ ၄ ယောက်

၁။ လာတော့ လက်ချည်းပဲ၊ ဘာမှမပါဘဲ လာတယ်။

ပြန်တော့ တစ်ခုခုကို ယူသွားတဲ့မိတ်ဆွေ။

၂။ စကားမျှနဲ့သာ ပေးသယောင် ပြုလုပ်တဲ့မိတ်ဆွေ။

၃။ စိတ်တွင်းကမပါ၊ အပြင်ကသာ ချစ်ယောင်ဆောင်
ပြောတတ်တဲ့မိတ်ဆွေ။

၄။ စည်းစိမ်ပျက်စီးကြောင်း အလုပ်တွေမှာ အဖော်လုပ်
တဲ့ မိတ်ဆွေ။

အဲဒီမိတ်ဆွေ ၄ ယောက်ကို ပညာရှိဟာ ဝေးဝေးက
ရှောင်ရှားရတယ်။

ဥပမာ ဘေးရန်ရှိတဲ့ လမ်းကို ရှောင်ရှားရသလိုပါပဲ။
(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၂)

ပေါင်းသင်းရမယ့် မိတ်ဆွေ ၄ ယောက်

၁။ ကျေးဇူးဆောင်ရွက်တတ်တဲ့မိတ်ဆွေ။

၂။ ချမ်းသာဆင်းရဲ အတူတူဖြစ်တဲ့မိတ်ဆွေ။

၃။ ဆရာသမားသဖွယ် အကျိုးစီးပွားကို ပြောကြား
တတ်တဲ့မိတ်ဆွေ။

၄။ ညှာတာသနားတတ်တဲ့ မိတ်ဆွေ။

အဲဒီမိတ်ဆွေ ၄ ယောက်ကို ပညာရှိဟာ ရိုရိုသေသေ
လေးလေးစားစား ပေါင်းသင်းရပါတယ်။ ဥပမာ မိခင်ဟာ
ကိုယ့်ရင်က သားလေးကို ပေါင်းသင်းသလိုပါပဲ။ သီလ၊
ပညာရှိသူဟာ ညအခါ တောင်ထိပ်မှာ တောက်လောင်နေတဲ့
မီးပမာ တင့်တယ်ပါတယ်။

(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၃)

ပျားနဲ့ခြံကို အတုယူ

စည်းစိမ်ဥစ္စာစုဆောင်းသူဟာ ပျားကောင်နဲ့ခြံပမာ
စုဆောင်းရပါတယ်။ ပျားကောင်ဟာ ပန်းတွေရဲ့ အဆင်း
အနံ့ကို မထိခိုက်၊ မဖျက်ဆီးဘဲ နှုတ်သီးနဲ့ရော အတောင်တွေ
နဲ့ပါ ဝတ်ရည်ကိုစုပ်ယူတယ်။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ လှည်းဘီး
လောက်ရှိတဲ့ ပျားအုံကို လုပ်တယ်။ ခြံတွေဟာ တဖြည်းဖြည်း
စုလို၊ တောင်ပို့ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီလိုနည်းနဲ့ စုဆောင်းရင်
စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေ တိုးပွားလာမယ်။

(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၃)

၄ ပုံ ပုံပါ

အိမ်ရာတည်ထောင်တဲ့ လူဝတ်ကြောင်ဟာ အဲဒီလို
စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေကို စုဆောင်းပြီးတော့ ဥစ္စာတွေကို ၄ ပုံ
ပုံရတယ်။ မိတ်ဆွေတွေကို ဖွဲ့ချည်ရတယ်။

၁။ တစ်ပုံကို သုံးစွဲပါ။ (ကုသိုလ်ပြုစရာရှိရင် ဒီအပုံထဲ
က ပြုပါ)

၂။ နှစ်ပုံနဲ့ အလုပ်လုပ်ပါ။

၃။ ၄ ခုမြောက်အပုံကို သိမ်းဆည်းထားပါ။ ဘေးရန်
တွေ ပေါ်ပေါက်လာရင် သုံးဖို့ဖြစ်ပါတယ်။

(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၃)

ယူရုံသာယူတဲ့ မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး

- ၁။ လက်ချည်းလာပြီး တစ်ခုခုကို ရအောင်ကို ယူသွားခြင်း။
- ၂။ နည်းနည်းပေးပြီး များများလိုချင်ခြင်း။
- ၃။ သူ့မှာဘေးရန်ပေါ်လာမှ ကိုယ့်ကိစ္စ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း။
- ၄။ သူ့အကျိုးကိုသာကြည့်ပြီး ပေါင်းသင်းခြင်း။
(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၁)

နုတ်ဖြင့်သာ ပြောဆိုနေတတ်တဲ့
မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး

- ၁။ အတိတ်နဲ့ လောကုတ်စကားပြောခြင်း။
(မနေ့ကများ ရောက်လာရင် ဟင်းကောင်းစားရမှာ၊
ဒီနေ့တော့ ဟင်းကောင်းမရှိလို့ ထမင်းမကျွေးတော့
ပါဘူးစတဲ့ ပြောခြင်းမျိုး)
- ၂။ အနာဂတ်နဲ့ လောကုတ်စကားပြောခြင်း။
(မိတ်ဆွေက နှစ်ရက် သုံးရက်လောက် မနေနိုင်မှန်း
သိလို့ 'နောက်နှစ်ရက် သုံးရက်ဆိုရင် ဟင်းကောင်း
ကောင်းနဲ့ ထမင်းကျွေးနိုင်မှာပါ၊ ခေတ္တဆိုင်းပါဦး'
စတဲ့ပြောခြင်းမျိုး)
- ၃။ အကျိုးမရှိတဲ့စကားနဲ့ လောကုတ်စကားပြောခြင်း။
(ကျွန်ုပ်အဝတ်အစားများဟာ မိတ်ဆွေနဲ့လိုက်ဖက်
တာပဲ၊ ဒါပေမဲ့ ပေးစရာအပိုကလည်း မရှိဘူးဗျာစတဲ့
ပြောခြင်းမျိုး)
- ၄။ ကိုယ့်ကိစ္စ ကြုံလာတဲ့အခါ သူ့ဥစ္စာပျက်စီးနေကြောင်း
ကိုသာ ပြောဆိုနေခြင်း။

(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၁)

ချစ်ယောင်ဆောင်တဲ့ မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး

၁။ မကောင်းတာကိုလည်း လိုက်လျောခြင်း။

၂။ ကောင်းတာကိုလည်း လိုက်လျောခြင်း။

၃။ ရှေ့မှောက်မှာ ချီးမွမ်းခြင်း။

၄။ ကွယ်ရာမှာ ကဲ့ရဲ့ခြင်း။

(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၁)

စည်းစိမ်ပျက်စီးကြောင်းမှာ အဖော်လုပ်တဲ့
မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး

- ၁။ အရက်သေစာ မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲရာမှာ အဖော်
လုပ်ခြင်း။
- ၂။ အချိန်အခါမဲ့မှာ လမ်းလျှောက်ဖို့အဖော်လုပ်ခြင်း။
- ၃။ ပွဲလမ်းသဘင် ကြည့်ရှုဖို့ အဖော်လုပ်ခြင်း။
- ၄။ လောင်းကစား လုပ်ရာမှာ အဖော်လုပ်ခြင်း။
(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၂)

ဒီမိတ်ဆွေတွေဟာ ရှောင်ကြဉ်ရမယ့်မိတ်ဆွေတွေ
ဖြစ်တယ်။

ကျေးဇူးပြုတဲ့ မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး

- ၁။ ကိုယ်က သေရည်အရက်သောက်ပြီး ရွာလယ်၊ ရွာတံခါး၊ လမ်းမှာ မူးလဲနေရင် ကိုယ့်ပစ္စည်း မပျောက်အောင် စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း။
- ၂။ ကိုယ်က အိမ်ပြင်သွားရင်ဖြစ်စေ၊ အရက်သောက်ပြီး မူးနေရင်ဖြစ်စေ ကိုယ့်အိမ်ရှိဥစ္စာကို စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း။
- ၃။ ကိုယ်က ကြောက်နေရင် ခိုကိုးရာဖြစ်ခြင်း။
- ၄။ ကိုယ်က အကူအညီတောင်းရင် လိုသည်ထက် နှစ်ဆတိုးပြီး ပေးခြင်း။

(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၂)

ချမ်းသာဆင်းရဲ အတူတူ မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး

- ၁။ သူ့ရဲ့လျှို့ဝှက်ချက်ကို ပြောပြခြင်း။
- ၂။ ကိုယ့်ရဲ့လျှို့ဝှက်ချက်ကို ဖုံးပေးခြင်း။
- ၃။ ဘေးရန်တွေ ကြုံတဲ့အခါ ကိုယ့်ကိုစွန့်မသွားခြင်း။
- ၄။ ကိုယ့်အကျိုးအတွက် သူ့ရဲ့အသက်ကိုတောင် စွန့်ခြင်း။

(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၂)

ဆရာသဖွယ် အကျိုးစီးပွားကိုပြောတဲ့
မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး

- ၁။ မကောင်းတာကို လုပ်နေတာတွေရင် တားမြစ်ခြင်း။
- ၂။ ကောင်းတာတွေကိုလုပ်ဖို့ တိုက်တွန်းခြင်း။
- ၃။ မကြားဖူးသေးတဲ့ တရားစကားကို ပြောခြင်း။
- ၄။ နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်းလမ်းကို ပြောပြခြင်း။
(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၃)

ညာတာသနားတတ်တဲ့ မိတ်ဆွေအင်္ဂါ ၄ ပါး

- ၁။ ကိုယ့်ရဲ့ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုကိုမြင်ရင်၊ ကြားရင် စိတ်
မကောင်းဖြစ်ခြင်း။
- ၂။ ကိုယ့်ရဲ့ပြည့်စုံမှုကိုမြင်ရင် ကြားရင် ဝမ်းသာခြင်း။
- ၃။ ကိုယ့်ရဲ့အပြစ်ကို အခြားလူတစ်ယောက်က ပြော
နေရင် တားမြစ်ခြင်း။
- ၄။ ကိုယ့်ရဲ့ဂုဏ်ကို အခြားလူက ပြောနေရင် ချီးမွမ်း
ခြင်း။

(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၅၃)

ဒီလိုမိတ်ဆွေတွေကို ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရပါတယ်။

စီးပွားမပျက်အောင် သူတို့ကိုရှောင်

ဒီမိတ်မကောင်း ၆ ယောက်နဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ
ရင် စီးပွားဥစ္စာတွေ ပျက်စီးပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီမိတ်မကောင်း
၆ ယောက်ကို ဘုရားရှင်က သိင်္ဂီလကသူကြွယ်သားအား
ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

၁။ ကြွေအန်လောင်းကစားသူ။

၂။ မိန်းမစသည် ပျော်ပါးလိုက်စားသူ။

၃။ အရက်သေစာ သောက်စားသူ။

၄။ အတုနဲ့လှည့်ပတ်သူ။

၅။ မျက်မှောက်မှာ လိမ်သူ။

၆။ ခိုးယက်လုယူသူ။

(ပါထိကပါဠိ၊ ၁၄၉)

ရှားပေမယ့် ရှိပါလိမ့်မယ်

မိတ်ဆွေကောင်းမှာ ပြည့်စုံရမယ့် အင်္ဂါ ၇ ပါးကို
လည်း ဘုရားရှင်က ဟောတော်မူခဲ့ပါသေးတယ်။ အဲဒီအင်္ဂါ
၇ ပါးက

- ၁။ ပေးဖို့ခဲယဉ်းတဲ့ အဖိုးတန်ပစ္စည်းကိုပေးခြင်း။
- ၂။ လုပ်ပေးဖို့ခဲယဉ်းတဲ့ လုပ်ငန်းကို လုပ်ပေးခြင်း။
- ၃။ သည်းခံဖို့ ခဲယဉ်းတဲ့ အရာကို ကိုယ့်အတွက် သူက
သည်းခံခြင်း။
- ၄။ သူရဲ့လျှို့ဝှက်ချက်ကို ကိုယ့်အားပြောပြခြင်း။
- ၅။ ကိုယ့်ရဲ့လျှို့ဝှက်ချက်ကို ဖုံးကွယ်ပေးခြင်း။
- ၆။ ဘေးရန်တွေ ရောက်တဲ့အခါ ကိုယ့်ကို စွန့်ပစ်မသွား
ခြင်း။
- ၇။ ကိုယ့်မှာ စည်းစိမ်တွေကုန်သွားလို့ ကိုယ့်ကို သူက
အထင်မသေးခြင်း။

ဒီလိုမိတ်ဆွေဟာ တကယ့်မိတ်ဆွေကောင်း ဖြစ်ပါ
တယ်။ ဒီလိုမိတ်ဆွေကောင်းကို ပေါင်းသင်းရသူဟာ ကိုယ်
ရော စိတ်ပါ ချမ်းသာရပါလိမ့်မယ်။ ဒီလို မိတ်ဆွေတွေဟာ
လောကကြီးမှာ ရှားပေမယ့် ရှိတော့ရှိပါလိမ့်မယ်။

အသက်

တစ်ခါက ဘုရားရှင်ဟာ သကျတိုင်း နဂရကမည်တဲ့ နိဂုံးမှာ သီတင်းသုံးတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအခါ အရှင်အာနန္ဒာက ဘုရားရှင်ထံသွားပြီး ဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးကာ သင့်တင့်ရာ အရပ်မှာ ထိုင်ပြီး ဘုရားရှင်ကို ဒီလိုလျှောက်ပါတယ်။

‘မြတ်စွာဘုရား၊ မိတ်ဆွေကောင်းရှိတာဟာ မဂ်အကျင့် မြတ်အတွက် တစ်ဝက်အကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်’

‘အာနန္ဒာ၊ အဲဒီလိုမပြောနဲ့။ အာနန္ဒာ အဲဒီလို မပြောနဲ့။ မိတ်ဆွေကောင်းရှိတာဟာ မဂ်အကျင့်မြတ်အတွက် အပြည့်အစုံအကြောင်းဖြစ်တယ်။ (ရာနုန်းပြည့်အကြောင်း ဖြစ်တယ်) အာနန္ဒာ၊ မိတ်ကောင်းရှိတဲ့ရဟန်းဟာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ပွားများရင် အဲဒီအရိယမဂ်အကျင့်မြတ်ကို ရနိုင်လယ်’

‘အာနန္ဒာ၊ ငါဘုရားတည်းဟူသော မိတ်ဆွေကောင်းကို အမှီပြုရလို့ အို၊ နာ၊ သေ၊ စိုးရိမ်၊ ငိုကြွေး၊ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲ၊ ပူပန်တဲ့သဘောရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ အို၊ နာ၊ သေ၊ စိုးရိမ်၊ ငိုကြွေး၊ ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲ၊ ပူပန်တဲ့သဘောတွေမှ လွတ်မြောက်ကြတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း မိတ်ဆွေကောင်းဟာ မဂ်အကျင့်မြတ်အတွက် ရာနုန်းပြည့်အကြောင်းဖြစ်တယ်လို့ သိရမယ်။’

(သံယုတ်ပါဠိ၊ တ၊ ၂)

၇၆

သာမဏေကျော်

မိတ်ဆွေကောင်းဟာ တရားထူးရရေးအတွက်မှာ ရာ
နှုန်းပြည့် အကြောင်းတရားဖြစ်သလို လောကကြီးပွားရေးမှာ
လည်း အလွန်အလွန်ပဲ အရေးပါလှပါပေတယ်။ အမှီကောင်း
ရင် ကောင်းသလောက် ကြီးပွားအောင်မြင်စမြဲ ဖြစ်ပါတယ်။
လောကမှာ ကြီးပွားအောင်မြင်ဖို့ရာ အမှီကောင်းဟာ အသက်
ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ပညာမျက်စိကန်းသူ

ရှေးအခါက ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဗြဟ္မဒတ်မင်း အုပ်ချုပ်တဲ့အခါ ဘုရားလောင်းက ကာသိရွာငယ်တစ်ရွာက အမျိုးတစ်မျိုးမှာ ဖြစ်တယ်။ အရွယ်ရောက်တဲ့အခါ လယ်ထွန်၊ ကုန်ရောင်းစတဲ့ အလုပ်တွေနဲ့ အသက်မွေးဘဲ သူခိုး ၅၀၀ ကို ယူကာ သူခိုး ၅၀၀ ရဲ့ ခေါင်းဆောင်လုပ်ပြီး လမ်းခရီးမှာ လုယက်ခြင်း၊ အဆက်အစပ် ဖောက်ဖျက်ခြင်းစတာတွေကို လုပ်ပြီး အသက်မွေးတယ်။ အဲဒီအခါ ဗာရာဏသီပြည်မှာ သူကြွယ်တစ်ယောက်က ဇနပုဒ်သားတစ်ယောက်အား အသပြာ ၁၀၀၀ ပေးကာ ပြန်မယူရသေးခင်ပဲ သေသွားတယ်။ အဲဒီအခါ အဲဒီသူကြွယ်ရဲ့မယားက နောင်အခါ မကျန်းမာလို့ သေရာညောင်စောင်းပေါ်မှာ လဲလျောင်းရင်း သားကိုခေါ်ကာ ‘ချစ်သား သင့်ရဲ့ဖခင်ဟာ လူတစ်ယောက်အား အသပြာ ၁၀၀၀ ပေးပြီး ပြန်မယူရသေးခင်ပဲ သေသွားတယ်။ ငါလည်း သေသွားရင် သူက သင့်အား ပေးမှာမဟုတ်တော့၊ သွားပါ၊ ငါအသက်ရှင်တုန်း သူ့ကိုဆောင်စေကာ ယူခဲ့ပါ’ လို့ ပြော တယ်။

သားက ‘ကောင်းပါပြီ’ လို့ ဝန်ခံပြီး အဲဒီအရပ်ကို သွားတော့ အသပြာတွေကိုရတယ်။ အဲဒီအခါ သူ့ရဲ့မိခင်က

သေသွားပြီး သားသံယောဇဉ်ကြောင့် သူ့သားလာရာလမ်းမှာ မြေခွေးမ ပြိတ္တာ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီအခါ ဘုရားလောင်း သူခိုးအကြီးအကဲက လမ်းသွားသူတို့ကို လုယက်ရင်း သူ့ ပရိသတ်နဲ့အတူ လမ်းမှာရပ်တည်နေတယ်။ အဲဒီအခါ အဲဒီ မြေခွေးမက သားတောအုပ်အဝ အရောက်မှာ 'ငါ့သား တော အုပ်ကို မဝင်နဲ့၊ ဒီတောအုပ်ထဲမှာ သူခိုးတွေရှိတယ်။ သူတို့က သင့်ကိုသတ်ပြီး အသပြာတွေကို ယူကြလိမ့်မယ်' လို့ အထပ် ထပ် လမ်းကိုဖြတ်ကာ တားတယ်။ သားက အဲဒီအကြောင်း ကို မသိလို့ 'ဒီမြေခွေးမ အယုတ်တမာက ငါ့ရဲ့လမ်းကိုဖျက် တယ်' လို့ဆိုကာ ခဲ တုတ်ကိုယူကာ မိခင်မြေခွေးမကို ပြေးသွားစေပြီး တောအုပ်ကို ဝင်သွားတယ်။ အဲဒီအခါ သတ ပတ္တငှက်တစ်ကောင်က 'ဒီယောက်ျားရဲ့လက်ထဲမှာ အသပြာ ၁၀၀၀ ရှိတယ်။ သူ့ကိုသတ်ပြီး အဲဒီအသပြာကိုယူကြ' လို့ အော်ပြီး သူခိုးတွေဆီ ပျံသွားတယ်။ လုလင်က အဲဒီငှက် လုပ်တဲ့အကြောင်းကို မသိလို့ 'ဒီငှက်ဟာ မင်္ဂလာငှက်ပဲ၊ အခု ငါ့မှာ ချမ်းသာတော့မယ်' လို့ ကြံကာ 'အိုအရှင်၊ အော်မြည်ပါ၊ အိုအရှင် အော်မြည်ပါ' လို့ ပြောပြီး လက်အုပ် ချီတယ်။

ဘုရားလောင်းက အသံအားလုံးကိုသိလို့ အဲဒီသတ္တဝါ နှစ်ကောင်ရဲ့ အပြုအမူကိုကြည့်ပြီး ဒီလိုတွေးတယ်။

'ဒီမြေခွေးမဟာ အဲဒီလူရဲ့မိခင်ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မြေခွေးမက သူ့သားကို သတ်ပြီး အသပြာတွေကို လုယူသွား

သြော် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၇၉

မှာကြောက်လို့ တားတယ်။ ဒီသတပတ္တငှက်ကတော့ ရန်သူ ဖြစ်မယ်။ ဒါကြောင့် ဒီငှက်က ‘သူ့ကိုသတ်ပြီး အသပြာတွေ ကို ယူကြ’လို့ ငါတို့အား ပြောတယ်။ ဒီလူကတော့ အဲဒါ ကို မသိလို့ အကျိုးလိုလားတဲ့မိခင်ကို ခြိမ်းခြောက်ပြီး ပြေး စေတယ်။ အကျိုးမဲ့ကို လိုလားတဲ့ သတပတ္တငှက်အား ‘ငါ့ အကျိုးလိုလားသူပဲ’ လို့ ထင်မှတ်ကာ လက်အုပ်ချီနေတယ်။ ဒီလူဟာ မိုက်မဲလေ့စွဲတကား’

လုလင်ကလာပြီး သူ့ခိုးတွေရဲ့ပိုင်နက်အတွင်း ရောက် သွားတယ်။ ဘုရားလောင်းက အဲဒီလုလင်ကို ဖမ်းယူစေပြီး ‘သင်ဟာ ဘယ်မှာနေသလဲ’ လို့ မေးလို့ လုလင်က ‘ဗာရာဏသီမှာ နေတယ်’ လို့ ဖြေတယ်။

‘ဘယ်ကိုသွားခဲ့သလဲ’

‘ရွာတစ်ရွာမှာ အသပြာတစ်ထောင် ရစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီရွာကို သွားခဲ့ပါတယ်’

‘ရခဲ့သလား’

‘ရခဲ့ပါတယ်’

‘ဘယ်သူက သင့်ကိုစေလွှတ်တာလဲ’

‘အိုအရှင် ကျွန်တော့ဖခင်က သေသွားပါပြီ။ မိခင်က လည်း နေမကောင်းဖြစ်နေပါတယ်။ မိခင်က သူသေသွားရင် အသပြာကို ကျွန်တော်မရမှာ စိုးရိမ်လို့ ကျွန်တော့ကို စေလွှတ် လိုက်ပါတယ်’

‘အခု အသင့်အမေရဲ့အဖြစ်အပျက်ကို သိသလား’

‘မသိပါ’

‘သင့်ရဲ့မိခင်ဟာ သင်ထွက်သွားတဲ့အခါ သေသွားပြီး
 မြေခွေးမဖြစ်နေတယ်။ သင်သေမှာစိုးရိမ်လို့ သင့်ရဲ့လမ်းကို
 ဖြတ်ပြီး သင့်ကိုတားတယ်။ သင်က သူ့ကို ခြိမ်းခြောက်ပြီး
 ပြေးစေတယ်။ သတပတ္တငှက်ကတော့ သင့်ရဲ့ရန်သူပဲ။ အဲဒီ
 ငှက်က ‘သင့်ကိုသတ်ပြီး အသပြာတွေကို ယူကြ’လို့ ငါတို့
 အား ပြောတယ်။ သင်က မိုက်မဲလို့ အကျိုးလိုလားတဲ့မိခင်ကို
 အကျိုးမလိုလားသူလို့ ထင်မှတ်တယ်။ အကျိုးမလိုလားတဲ့
 သတပတ္တငှက်ကိုတော့ အကျိုးလိုလားသူလို့ ထင်မှတ်နေ
 တယ်။ အဲဒီငှက်က သင့်အပေါ် ဘာကျေးဇူးမှ မပြုဘူး၊
 သင့်မိခင်ကတော့ သင့်ရဲ့ကြီးမားလှတဲ့ ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်တယ်။
 အသပြာတွေကိုယူပြီး သွားတော့’ လို့ ပြောကာ လွှတ်လိုက်
 တယ်။

(ဇာတက၊ ၅၊ ၃၊ ၃၄၈)

ပညာမရှိသူ လူမိုက်ဟာ မိတ်ဆွေကို ရန်သူလို့ ထင်
 တယ်။ ရန်သူကိုတော့ မိတ်ဆွေလို့ထင်တယ်။ အကျိုးလိုလို့
 ပြောတဲ့စကားကို တလွဲထင်မြင်ယူဆတယ်။ အကျိုးမဲ့ဖြစ်
 အောင် ပြောတဲ့စကားကိုတော့ အကောင်းထင်တယ်။ ပညာ
 ရှိသူကတော့ ရန်သူနဲ့ မိတ်ဆွေကို ခွဲခြားသိမြင်နိုင်စွမ်းရှိတယ်။
 အကျိုးရှိစေမယ့်စကားကို လက်ခံတယ်။ အကျိုးမဲ့စကားကို
 တော့ ပယ်ရှားတယ်။ ပညာမျက်စိကန်းနေသူတွေရဲ့ ဘဝခရီး
 လမ်းမှာ ကြမ်းတမ်းလှပါပေတယ်။

လူအကြောင်း ပေါင်းကြည့်မှသိ

- ၁။ လူတစ်ယောက်ရဲ့သီလကို အတူတူနေကြည့်မှ သိနိုင်တယ်။
- ၂။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ စင်ကြယ်မှုကို စကားပြောကြည့်မှ သိနိုင်တယ်။
- ၃။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ ဉာဏ်အစွမ်းအစကို ဘေးရန်ရောက်မှ သိနိုင်တယ်။
- ၄။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ပညာကို ဆွေးနွေးကြည့်မှ သိနိုင်တယ်။

ဒါကလည်း အချိန်တိုတိုနဲ့ မသိနိုင်၊ အချိန်ကြာရှည်မှ သိနိုင်တယ်။ နှလုံးသွင်းမှုမရှိက မသိနိုင်။ နှလုံးသွင်းမှုရှိမှလည်း သိနိုင်တယ်။ ပညာမရှိက မသိနိုင်၊ ပညာရှိမှလည်း သိနိုင်တယ်။
(ဥပါနပါဠိ၊ ၁၅၆)

ဒီစကားကို ဘုရားရှင်က ကောသလမင်းအား မိန့်ကြားခဲ့ပါတယ်။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ အခြေအနေမှန်ကို သိချင်ရင် အချိန်ယူပြီး လေ့လာစူးစမ်းကြည့်ရပါတယ်။ သတိထားပြီး ပညာနဲ့လေ့လာရင် လူတစ်ယောက်ရဲ့ အခြေအနေမှန်ကို သိလာနိုင်ပါတယ်။

ပညာရှင်ကို အထင်မသေးရ

‘ရာဟုလာ၊ သင်ဟာ ပညာရှင်နဲ့ အမြဲမပြတ် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရလို့ ပညာရှင်ကို အထင်သေးသလား’

‘မြတ်စွာဘုရား၊ တပည့်တော်ဟာ ပညာရှင်နဲ့ အမြဲမပြတ် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရလို့ ပညာရှင်ကို အထင်မသေးပါဘုရား’
(သုတ္တနိပါတ်၊ ၃၂၈)

အတူနေကြလျှင် ပညာရှင် အထင်သေးတတ်သည်ဆိုတဲ့ လင်္ကာလေးကို မှတ်သားဖူးပါတယ်။ ဘုရားရှင်က သားတော်ရာဟုလာအား အမြဲမပြတ် ဆုံးမတဲ့ဩဝါဒစကားတော်တွေထဲမှာ အဲဒီဩဝါဒစကားလေးလည်း ပါပါတယ်။ ပညာရှင်နဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံတဲ့အခါ လေးလေးစားစား ပေါင်းသင်းတတ်ရပါတယ်။ ပညာရှင်ကို ဘယ်သောအခါမှ အထင်မသေးရပါ။

နတ်သား ၆ ဦးနဲ့ ဘုရားရှင်

* ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေနဲ့သာ အတူသွားပါ။
အတူရပ်ပါ။ အတူထိုင်ပါ။ အတူအိပ်ပါ။ မိတ်ဆွေ
အပေါင်းအသင်း လုပ်ပါ။

ဘုရားအစရှိတဲ့ သူတော်ကောင်းတွေရဲ့ ငါးပါးသီလ
ဆယ်ပါးသီလ၊ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးစတဲ့ တရားကို
သိရင် တိုးပွားတယ်။ မည့်။ (နတ်သားတစ်ဦးအဆို)

* သူတော်ကောင်းတရားကိုသိရင် ပညာရတယ်။ လူ
မိုက်ထံက ပညာမရ။ (နတ်သားတစ်ဦး)

* သူတော်ကောင်းတရားကို သိရင် သောကဖြစ်စရာ
တွေအလယ်၊ သောကရောက်နေသူတွေအလယ်မှာ
သောကမဖြစ်။ (နတ်သားတစ်ဦး)

* သူတော်ကောင်းတရားကိုသိရင် ဆွေမျိုးတွေအလယ်
မှာ တင့်တယ်တယ်။ (နတ်သားတစ်ဦး)

* သူတော်ကောင်းတရားကိုသိရင် ဘဝကောင်းကို
ရတယ်။ (နတ်သားတစ်ဦး)

* သူတော်ကောင်းတရားကိုသိရင် ချမ်းသာကြာရှည်စွာ
တည်တယ်။ (နတ်သားတစ်ဦး)

* သူတော်ကောင်းတရားကိုသိရင် ဆင်းရဲအားလုံးမှ
လွတ်မြောက်တယ်။ (ဘုရားရှင်)

(သံယုတ်ပါဠိ၊ ပ။ ၁၆)

ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေနဲ့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရ
လို့ ရနိုင်တဲ့ အကျိုးတွေကို နတ်သား ၆ ဦးက အမြင်ကိုယ်စီနဲ့
ပြောပြထားပါတယ်။ ဘုရားရှင်ရဲ့စကားကတော့ အပြည့်အစုံ
ဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။ ဆင်းရဲအားလုံးမှ လွတ်မယ်တဲ့။

မိတ်ဆွေ

အရပ်တစ်ပါးကို သွားသူရဲ့မိတ်ဆွေက အတူသွား
ဖော်ပဲ။

ကိုယ့်အိမ်မှာ မိတ်ဆွေက မိခင်ပဲ။

ကိစ္စပေါ်လာသူရဲ့မိတ်ဆွေက အဲဒီကိစ္စကို ဆောင်ရွက်
ပေးသူ အဖော်ပဲ။

တမလွန်ဘဝအတွက် မိတ်ဆွေက ကိုယ်လုပ်ထားတဲ့
ကောင်းမှုတွေပဲ။

(သံယုတ်ပါဠိ၊ ပ၊ ၃၄)

နတ်သားက မေးလို့ ဘုရားရှင်ဖြေထားတဲ့ စကားတွေ
ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့်မှာရောဂါဖြစ်လာရင် သားသမီး၊ ဇနီးစသူ
တွေက ရွံ့ကြ၊ စက်ဆုပ်ကြတယ်။ မိခင်ကတော့ မစင် (ကျင်
ကြီး) ကိုတောင် စန္ဒကူးနဲ့သာလို ထင်မှတ်တယ်။ ဒါကြောင့်
မိခင်ဟာ ကိုယ့်အိမ်မှာ မိတ်ဆွေဖြစ်ပါတယ်။

(သံ၊ ၄၊ ပ၊ ၈၇)

ကုတ်နဲ့ကော်ထုတ်တောင်မှ

- ၁။ ချစ်မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းတယ်။
- ၂။ လေးစားဖွယ်ကောင်းတယ်။
- ၃။ မေတ္တာပွားချင်ဖွယ်ကောင်းတယ်။
- ၄။ စကားပြောကျွမ်းကျင်တယ်။
- ၅။ ပေးတဲ့အဆုံးအမကို လိုက်နာတယ်။
- ၆။ ဈာန်၊ ဝိပဿနာ၊ မဂ်ဖိုလ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ လေးနက်
တဲ့စကားကို ပြောတတ်တယ်။
- ၇။ မသင့်တော်ရာမှာ မတိုက်တွန်းတတ်။

(အံပါဠိ၊ ဒု၊ ၄၄၂)

ဒီအင်္ဂါ ၇ ပါးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့မိတ်ဆွေကို သူက ကုတ်နဲ့
ကော်ထုတ်တောင်မှ မခွဲမခွာဘဲ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံသင့်ပါ
တယ်။

မိတ်ဆွေနဲ့ ချမ်းသာ ဆင်းရဲ

မိတ်ညွှဲကို အတွေ့အမြင်များ၊ မိတ်ညွှဲထံကစကားကို အကြားများ၊ မိတ်ညွှဲနဲ့ ကိုယ်ချင်းနှီးနှော၊ စကားပြောများ၊ အသုံးအဆောင်ချင်း လဲလှယ်သုံးဆောင်သူဟာ ကိုယ်စိတ် ချမ်းသာမှု ဆုံးရှုံးရတယ်။ ကိုယ့်ရဲ့လာဘ်၊ အခြွေအရံ၊ အသက် ကို မိတ်ညွှဲက မဖျက်ဆီးရအောင် ပညာရှိဟာ စောင့်ရှောက် ရတယ်။

မိတ်ကောင်းနဲ့ ပေါင်းသင်းသူမှာ ကိုယ် စိတ်ချမ်းသာ မှု တိုးပွားတယ်။ ပညာရှိဟာ မိတ်ကောင်းအတွက် ကိစ္စ အားလုံးတွေမှာ ကိုယ့်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပမာ လုပ်ပေး ပါ။

(ဇာတ်ပါဠိ၊ ပ။ ၈၀)

သြော် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

ရှေးအခါက ဘုရားလောင်းဟာ ဗာရာဏသီမင်း ဖြစ်ပြီး တရားနဲ့အညီ မင်းလုပ်တယ်။ အလှူပေးတယ်။ သီလစောင့်တယ်။ ဘုရားလောင်းဟာ ပုန်ကန်နေတဲ့ ပစ္စန္ဒရစ်အရပ်ကို ငြိမ်သက်အောင် လုပ်မယ်ဆိုပြီး စစ်တပ်ခြံရံပြီးသွားတယ်။ ရုံးလို့ မြင်းစီးပြီး ထွက်ပြေးလာတဲ့အခါ အစွန်အဖျားက ရွာတစ်ရွာကို ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီရွာမှာ မင်းခစားတွေ အယောက် ၃၀ နေကြတယ်။ သူတို့ဟာ နံနက်စောစောပဲ ရွာအလယ်မှာ စုဝေးကာ ရွာကိစ္စကို လုပ်ကြတယ်။ အဲဒီခဏမှာ မင်းဟာ ချပ်ဝတ်တန်ဆာဆင်ထားတဲ့ မြင်းကို စီးပြီး တန်ဆာဆင်ထားလျက်နဲ့ပဲ ရွာတံခါးကနေ ရွာတွင်းကို ဝင်တယ်။ အဲဒီလူတွေက ‘ဒါဟာ ဘာလဲ’ လို့ ကြောက်ပြေးကာ ကိုယ့်အိမ်တွေထဲ ဝင်သွားကြတယ်။

အဲဒီထဲက လူတစ်ယောက်ကတော့ သူ့အိမ်ကိုမသွားဘဲ မင်းကို ခရီးဦးကြိုပြီး ‘မင်းဟာ ပစ္စန္ဒရစ်ကိုသွားတယ်လို့ ကြားတယ်။ သင်ဟာ မင်းရဲ့လူလား၊ သူခိုးတွေရဲ့လူလား’ လို့ မေးတယ်။ ‘မိတ်ဆွေ မင်းရဲ့လူပါ’ လို့ ပြောတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် လာပါလို့ ပြောပြီး မင်းကို အိမ်သို့ခေါ်ကာ သူ့ရဲ့အင်းပျဉ်ပေါ်မှာ ထိုင်စေကာ ‘အို အိမ်ရှင်မ လာပါ။

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၇၉

သူငယ်ချင်းရဲ့ခြေထောက်တွေကို ဆေးပေးပါ' လို့ မယားကို ပြောပြီး ဆေးခိုင်းတယ်။ တတ်နိုင်သမျှ စားစရာကိုပေးပြီး ခဏအပန်းဖြေပါဦးလို့ ပြောပြီး အိပ်ရာခင်းပေးတယ်။ မင်းက အိပ်တယ်။

အိမ်ရှင်ယောက်ျားက မြင်းရဲ့ချပ်ဝပ်ကို ဖြေပေးတယ်။ မြင်းကို လမ်းသွားစေတယ်။ ရေတိုက်တယ်။ ကျောကုန်းကို ဆီနဲ့လိမ်းပေးတယ်။ မြက်ကျွေးတယ်။ အဲဒီလိုနည်းနဲ့ ၃ ရက်၊ ၄ ရက် မင်းကို ပြုစုလုပ်ကျွေးတယ်။ 'မိတ်ဆွေ၊ ငါ သွားမယ်' လို့ မင်းက ပြောတဲ့အခါ နောက်တစ်ခါ မင်း အပေါ်မှာရော မြင်းအပေါ်မှာပါ လုပ်ပေးစရာအားလုံးကို လုပ်ပေးလိုက်သေးတယ်။ မင်းက သဘောကျပြီး သွားတော့ မယ် လုပ်တော့ 'မိတ်ဆွေ ငါဟာ မြင်းစီးသမားကြီးမည် တယ်။ မြို့အလယ်မှာ ငါ့အိမ်ရှိတယ်။ ကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာနဲ့ မြို့ကိုလာရင် မြို့တောင်ဘက် တံခါးမှာရပ်ကာ တံခါးစောင့် ကို 'မြင်းစီးသမားကြီးဟာ ဘယ်အိမ်မှာ နေပါသလဲ' လို့ မေးကာ တံခါးစောင့်ကိုခေါ်ပြီး ငါတို့အိမ်ကို လာခဲ့ပါ' လို့ ပြောကာ ထွက်ခွာသွားတယ်။

စစ်တပ်အပေါင်းကလည်း မင်းကို မမြင်လို့ မြို့ပြင် ဘက်မှာ ခံတပ်ဖွဲ့ကာ ရပ်တည်နေတဲ့အခါ မင်းကိုမြင်လို့ ခရီးဦးကြိုပြီး ဝိုင်းရံတယ်။ မင်းက မြို့ကိုဝင်တဲ့အခါ တံခါး ကြားမှာရပ်ပြီး တံခါးစောင့်ကို ခေါ်စေကာ လူတွေကို ဘေး ဖယ်သွားစေတယ်။ 'တံခါးစောင့်၊ နိုင်ငံရဲ့အစွန်အဖျားရွာက

လူတစ်ယောက်က ငါ့ကိုတွေ့လိုလို့ လာပြီး ‘မြင်းစီးသမားကြီးရဲ့အိမ်ဟာ ဘယ်မှာလဲ’ လို့ သင့်ကိုမေးလိမ့်မယ်။ သင်ဟာ အဲဒီလူရဲ့လက်ကိုဆွဲခေါ်ကာ ငါ့ကိုပြပါ။ အဲဒီအခါ သင့်ကို ငါအသပြာ ၁၀၀၀ ပေးမယ်’ လို့ ပြောသွားတယ်။

အဲဒီရွာသားက မလာပါ။ မလာလို့ အဲဒီရွာမှာ အခွန်တိုးကောက်ခိုင်းတယ်။ အခွန်တိုးပေးမယ့် မလာပါ။ အဲဒီလို ၂ ကြိမ်၊ ၃ ကြိမ်မြောက်လည်း အခွန်တိုးကောက်ခိုင်းပေးမယ့် မလာပါ။ အဲဒီအခါ ရွာသားတွေက စုဝေးပြီး သူ့ကို ‘မိတ်ဆွေ သင့်ရဲ့သူငယ်ချင်း မြင်းစီးသမားကြီး လာသွားတဲ့အချိန်ကစပြီး ငါတို့မှာ အခွန်နှိပ်စက်ခံရလို့ ဦးခေါင်းမမော်နိုင်ကြပါ။ သွားပါ။ သင့်သူငယ်ချင်း မြင်းစီးသမားကြီးကို ပြောပြီး ငါတို့အတွက် အခွန်လွှတ်ပေးခိုင်းပါ’ လို့ ပြောကြတယ်။

‘ကောင်းပါပြီ၊ သွားပါမယ်။ ဒါပေမဲ့ လက်ချည်းဗလာတော့ မသွားနိုင်ပါ။ ငါ့သူငယ်ချင်းမှာ ကလေးနှစ်ယောက်ရှိတယ်။ ကလေးတွေအတွက်ရော သူတို့ဇနီးမောင်နှံနှစ်ယောက်အတွက်ပါ အဝတ် အဆင်တန်ဆာစသည်တွေကို ပြင်ဆင်ကြပါ’ လို့ ပြောတယ်။ ‘ကောင်းပါပြီ၊ ပြင်ဆင်ကြပါမယ်’ လို့ပြောပြီး သူတို့ဟာ လက်ဆောင်အားလုံးကို ပြင်ဆင်ကြတယ်။ အဲဒီလူဟာ အဲဒီလက်ဆောင်အားလုံးကိုရော သူ့အိမ်မှာ ကြော်တဲ့မုန့်ကိုပါ ယူကာ မြို့ရဲ့တောင်ဘက် တံခါးကိုရောက်လို့ တံခါးစောင့်ကို ‘မိတ်ဆွေ၊ မြင်းစီးသမားကြီးရဲ့အိမ်က ဘယ်မှာပါလဲ’ လို့ မေးတယ်။ တံခါးစောင့်က

သြော် မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၉၁

‘လာ သင့်ကိုပြမယ်’ လို့ ပြောပြီး သူ့လက်ကိုကိုင်ကာ မင်း တံခါးကိုသွားပြီး ‘တံခါးစောင့်က နိုင်ငံအစွန်အဖျားက ရွာ သားတစ်ယောက်ကို ခေါ်လာပါတယ်’ လို့ အကြောင်းကြား လိုက်တယ်။

မင်းက အဲဒီအကြောင်းကိုကြားလို့ နေရာမှထကာ ‘ငါ့ရဲ့သူငယ်ချင်းရော၊ သူနဲ့အတူလာသူတွေပါ ဝင်ကြပါစေ’ လို့ ပြောကာ ခရီးဦးကြိုဆိုပြီး မြင်မြင်ချင်းပဲ ရွာသားကို ပွေဖက်ကာ ‘ငါ့ရဲ့သူငယ်ချင်းမရော၊ ကလေးတွေပါ နေ ကောင်းကြပါသလား’ လို့ မေးတယ်။ လက်ဆွဲခေါ်သွားပြီး နန်းတော်ပေါ်တက်ကာ ထီးဖြူအောက်က မင်းနေရာမှာ ထိုင် ခိုင်းတယ်။ မိဖုရားကို ခေါ်ခိုင်းပြီး ‘မိဖုရားကြီး၊ ငါ့သူငယ်ချင်း ရဲ့ခြေတွေကို ဆေးကြောပေးပါ’ လို့ ပြောတယ်။

မိဖုရားက အဲဒီရွာသားရဲ့ခြေတွေကို ဆေးကြောပေး တယ်။ မင်းက ရွှေကရားနဲ့ ရေလောင်းပေးတယ်။ မိဖုရားက လည်း ခြေတွေကို ဆေးပေးပြီး နံ့သာဆီနဲ့ လိမ်းပေးတယ်။ မင်းက ‘မိတ်ဆွေ၊ ဘာရှိပါသလဲ။ ငါတို့အတွက် စားစရာ တစ်စုံတစ်ရာ ပါပါသလား’ လို့ မေးတယ်။ ရွာသားက ရှိ ပါတယ်လို့ပြောပြီး အိတ်ထဲကမုန့်တွေကို ထုတ်ခိုင်းပါတယ်။ မင်းက ရွှေခွက်နဲ့ယူကာ သူ့အား ချီးမြှောက်လိုလို့ ‘ငါ့သူငယ် ချင်း ယူလာတဲ့မုန့်ကို စားကြ’ လို့ ပြောပြီး မိဖုရားကြီးကို ရော၊ အမတ်တွေကိုပါ အစားခိုင်းတယ်။ ကိုယ်တိုင်လည်း စားတယ်။

ရွာသားက အခြားလက်ဆောင်တွေကိုလည်း ပြတယ်။
မင်းက သူ့ကို ချီးမြှောက်လိုလို့ ကာသိတိုင်းဖြစ်အဝတ်တွေကို
ချွတ်ပြီး သူငယ်ချင်း ယူလာတဲ့အဝတ်အစုံကို ဝတ်တယ်။
မိဖုရားကလည်း ကာသိတိုင်းဖြစ် အဝတ်နဲ့ အဆင်တန်ဆာ
တွေကို ချွတ်ပြီး သူငယ်ချင်းယူလာတဲ့ အဝတ်ကို ဝတ်တယ်။
တန်ဆာတွေကို တန်ဆာဆင်တယ်။ အဲဒီအခါ ရွာသားကို
မင်းက မင်းနဲ့ထိုက်တဲ့ အစားအစာကို ကျွေးခိုင်းပြီး အမတ်
တစ်ယောက်ကို 'သွားပါ၊ ဒီသူငယ်ချင်းအား ငါ့ကို လုပ်ပေး
တဲ့နည်းအတိုင်းပဲ မှတ်ဆိတ်ရိတ်ပေးပါ။ နံ့သာရေနဲ့ ချိုးပေး
ပါ။ မင်း (ရှင်ဘုရင်) အဆင်တန်ဆာနဲ့ တန်ဆာဆင်ပြီး
ခေါ်ခဲ့ပါ' လို့ ခိုင်းလိုက်တယ်။ အမတ်က ခိုင်းတဲ့အတိုင်း
လုပ်တယ်။

မင်းက မြို့မှာ စည်တီးလှည့်လည်စေကာ အမတ်တွေ
ကို စုဝေးခိုင်းပြီး ထီးဖြူရဲ့အလယ်မှာ ရှိန်းခိုကြိုးကို ကျစေပြီး
နိုင်ငံတစ်ဝက်ကို ရွာသားသူငယ်ချင်းအား ပေးလိုက်ပါတယ်။
သူတို့ဟာ အဲဒီအချိန်ကစပြီး အတူတူစားကြ၊ သောက်ကြ၊
အိပ်ကြတယ်။ ရင်းနှီးမှုဟာ ခိုင်မြဲတယ်။ ဘယ်သူမှ ခွဲလို့
မရပါ။ အဲဒီအခါ မင်းက သူငယ်ချင်းအား သားသမီး ဇနီး
တွေကိုပါ အခေါ်ခိုင်းပြီး မြို့တွင်းမှာ နေရာဖန်တီးပေးလိုက်
တယ်။ သူတို့ဟာ ညီညီညွတ်ညွတ် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ
နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ကြတယ်။

အဲဒီအခါ အမတ်တွေက စိတ်ဆိုးပြီး 'မင်းသား၊

ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ

၉၃

မင်းဟာ သူကြွယ်တစ်ယောက်အား နိုင်ငံတစ်ဝက်ကိုပေးပြီး အဲဒီလူနဲ့ အတူစားတယ်၊ သောက်တယ်၊ အိပ်တယ်၊ ကလေးတွေကိုလည်း ရှိခိုးခိုင်းတယ်။ ဒီမင်း လုပ်နေတဲ့အလုပ်ကို ငါတို့ နားမလည်ဘူး။ မင်းက ဘာကိုလုပ်နေတာလဲ။ ငါတို့ ရှက်တယ်။ သင်က မင်းအားပြောပါ' လို့ မင်းသားကို ပြောကြတယ်။ မင်းသားက ကောင်းပါပြီလို့ ဝန်ခံကာ မင်းအား အကြောင်းစုံကို ပြောပြီး 'မင်းကြီး ဒီလိုမလုပ်ပါနဲ့' လို့ ပြောတယ်။ 'ငါ့သား၊ ငါစစ်ရှုံးတုန်းက ဘယ်မှာနေတာကို သင်တို့ သိကြသလား'

‘မသိကြပါ’

‘ငါဟာ အဲဒီလူရဲ့အိမ်မှာနေရင်း ကျန်းမာစွာ ပြန်လာပြီး နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီလို ကျေးဇူးပြုတဲ့မိတ်ဆွေအား ငါက ဘာကြောင့် စည်းစိမ်ကို မပေးရမှာလဲ’ လို့ ပြောပြီး ဘုရားလောင်းမင်းက ဒီလိုဆက်ပြောပါတယ်။

‘မပေးထိုက်သူ (ရှေးက ကျေးဇူးမပြုဖူးသူ) အား ပေးပြီး ပေးထိုက်သူ (ရှေးက ကျေးဇူးပြုဖူးသူ) အား မပေးသူဟာ ဘေးရန်တွေရောက်တဲ့အခါ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရတယ်။ မိတ်ဆွေကို မရ’

‘မပေးထိုက်သူအား မပေးဘဲ ပေးထိုက်သူအား ပေးသူဟာ ဘေးရန်တွေရောက်တဲ့အခါ ဆင်းရဲဒုက္ခ မရောက်ရ။ မိတ်ဆွေကို ရတယ်’

‘ကျေးဇူးရှင်မိတ်ဆွေရဲ့ ကျေးဇူးကို သိမြင်မှုဟာ

ကောက်ကျစ်သူ၊ လူညစ်ပတ်တွေမှာ ပျက်စီးနေပါတယ်။
ဖြူစင်မြင့်မြတ်သူ၊ ဖြောင့်မတ်သူတွေအပေါ် ပြုပေးတဲ့ကျေးဇူး
နည်းနည်းလေးဟာ အကျိုးကြီးကျယ်တယ်’

‘ရှေးဦးစွာ ကျေးဇူးပြုပေးသူဟာ လောကမှာ ပြုနိုင်ခဲ့
တဲ့ အလုပ်ကို ပြုလုပ်သူပဲ။ အဲဒီလူက နောင်အခါ အခြား
ကျေးဇူးကို ပြုပြု မပြုပြု အဲဒီလူဟာ တကယ်ကို ပူဇော်ထိုက်
သူပဲ။’

အဲဒီစကားကို ကြားရတဲ့အခါ အမတ်တွေရော၊
မင်းသားပါ ဘာမှထပ်မပြောကြတော့ပါ။

ရွာသားသူငယ်ချင်းက အရှင်အာနန္ဒာအလောင်း ဖြစ်
ပါတယ်။

(ဇာတက၊ ၅၊ တ၊ ၈)

လောကကြီးမှာ မိတ်ဆွေစစ်ဟာ တကယ်ပဲ ချစ်စရာ၊
မြတ်နိုးစရာ ကောင်းလှပါတယ်။ ထင်ထားတာထက် ပိုပြီး
အကူအညီပေးတတ်ပါပေတယ်။

‘ဪ မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ’

သာမဏေကျော်

တော်သလင်းလပြည့်ကျော် ၈ ရက်၊ ၆၃ ခု၊

၁၀၊ ၁၀၊ ၂၀၀၁။